

Олена КОЗАЦЬКА, Віта БУТЕНКО

**ЛОГОПЕДИЧНИЙ ГУРТOK
«ЗВУКАРИК»:
МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД**

Навчально-методичний посібник

Суми 2025

УДК 373.2.091.398-056.264(072)
К59

Ухвалено до друку Вченою радою Сумського державного педагогічного
університету імені А.С. Макаренка
(протокол № 7 від 24 лютого 2025 року)

Рецензенти:

Малишевська І.А. доктор педагогічних наук, професор, професор
кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини

Ковшар О.В. доктор педагогічних наук, професор, професор
кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Криворізького державного педагогічного
університету

Козацька О.О., Бутенко В.Г.

К59 Логопедичний гурток «Звукарик»: методичний супровід :
навчально-методичний посібник. / О.О. Козацька, В.Г. Бутенко. – Суми:
СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2025. – 158 с.

ISBN 978-966-698-272-1

У навчально-методичному посібнику подано програму
логопедичного гуртка, що містить систематизований практичний
матеріал, який дозволить організувати корекційно-розвиткову роботу
з дітьми дошкільного віку щодо використання картинок-символів звуків
в іграх з формування навичок звукового аналізу та синтезу в дітей
з порушеннями мовлення.

Рекомендовано вчителям-логопедам, вихователям спеціальних
груп для дітей з порушеннями мовлення, дефектологам, здобувачам
спеціальностей 016 Спеціальна освіта та 012 Дошкільна освіта,
вихователям закладів дошкільної освіти та батькам для індивідуальної
роботи з дітьми.

УДК 373.2.091.398-056.264(072)

ISBN 978-966-698-272-1

© Козацька О.О., Бутенко В.Г., 2025
© СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	6
ПОЗНАЧЕННЯ ЗВУКІВ КАРТИНКАМИ-СИМВОЛАМИ	10
УПРОВАДЖЕННЯ ІГОР З КАРТИНКАМИ-СИМВОЛАМИ ЗВУКІВ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	12
МЕТА ТА ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ ГУРТКА	13
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	13
ІГРИ З ВИКОРИСТАННЯМ КАРТИНОК-СИМВОЛІВ ЗВУКІВ	14
Ігри I етапу	14
Ігри II етапу	15
Ігри III етапу	15
ОРІЄНТОВАНЕ ПЕРСПЕКТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ ГУРТКОВИХ ЗАНЯТЬ	17
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН	23
ПЕРСПЕКТИВНИЙ ПЛАН РОБОТИ ГУРТКА	35
КОМПЛЕКС ЗАНЯТЬ ГУРТКА	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	116
ДОДАТКИ	118

ВСТУП

Дошкільне дитинство є одним із найважливіших етапів у житті кожної людини, адже саме в цей період закладаються основи фізичного, інтелектуального, емоційного та соціального розвитку. Це час формування перших уявлень про світ, розвитку мови, мислення, емоційної чутливості, а також становлення навичок взаємодії з іншими людьми.

Величезна відповідальність за виховання майбутнього покоління, за розвиток гармонійних і повноцінних особистостей лежить не лише на родині, а й на працівниках закладів дошкільної освіти. Педагоги закладів дошкільної освіти стають першими наставниками для дітей поза межами сімейного кола. Вони допомагають дітям здобувати нові знання, розвивати творчі здібності, емоційну стійкість та впевненість у собі.

Мовленнєвий розвиток дитини є одним із важливих чинників становлення особистості в дошкільному дитинстві. Рівень розвитку мовлення визначає рівень сформованості соціальних і пізнавальних досягнень дитини, її потреб та інтересів, знань, умінь і навичок.

Процес навчання читання найбільш цікавий, але складний і відповідальний. Якщо діти не будуть правильно, швидко, виразно читати, вони не зможуть опанувати грамотним письмом, не навчаться вирішувати завдання. Навчити дітей читати – означає підготувати їх до самостійної роботи з текстом, прищепити любов до читання. Отже, оволодіння навиками читання це і засіб, і одна з умов загального розвитку дітей. Процес читання дуже складний, оскільки в ньому беруть участь мислення, мовлення, сприйняття, пам'ять, уява, слухові та звукові аналізатори.

Більшість дітей до п'яти років зростає в оточенні книг, і тому вони природним чином поступово усвідомлюють, що друковані *символи* мають специфічне значення. У більшості

випадків діти починають вчитися читати з назв тих речей, які найбільш значимі для них.

Інтелектуальний розвиток дітей дошкільного віку найбільш успішно проходить у процесі ігрової діяльності.

Навчання читання, без сумніву, є однією з головних умов успішного розвитку дитини. А результативне навчання читання безпосередньо залежить від розвитку пізнавальних здібностей дітей. У 4-5 років діти вже можуть аналізувати властивості оточуючих їх предметів.

Підготовка до навчання читання дітей дошкільного віку, повинна охоплювати ігри, які сприяють освоєнню навичок читання. Вони спрямовані на розвиток пам'яті, уваги, мислення і дрібної моторики.

Дитина, яка почала «читати» за картинками-символами звуків, безумовно, має перевагу перед своїми однолітками, які не вміють читати:

- «читаючи» за картинками-символами звуків, дитина розвиває власне мовлення, оскільки читання – це один з різновидів мовлення;

- «читаючи» за картинками-символами звуків і запам'ятовуючи ці символи, дитина розвиває мислення, збільшує словниковий запас;

- «читання» за картинками-символами звуків допомагає дитині запам'ятати еталони побудови речень, і вона сама починає будувати власну мову правильно;

- багаторазово прочитуючи одне й те ж слово, дитина візуально запам'ятовує його, і це допоможе йому в майбутньому правильно писати;

- «читання» за картинками-символами звуків – це новий вид отримання інформації.

«Не вчитися, а грати!» Так коротко можна охарактеризувати навчання «поєднання» картинок-символів звуків у слова.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Організація освітнього процесу в закладі дошкільної освіти регламентується Базовим компонентом дошкільної освіти (Державним стандартом дошкільної освіти) нової редакції й реалізується відповідно освітніх програм.

Логопедичний гурток «Звукарик» є додатковою організаційною формою освітнього процесу. Його робота спрямована на ознайомлення дітей дошкільного віку з картинками-символами звуків та підготовці до «поєднання» їх в слова, з формування фонематичного слуху, розвитку граматичного ладу мовлення, зі знайомством із звуковим аналізом та синтезом слова згідно картинок-символів звуків.

Позначення звуків символами, відтворення звукової форми слова на основі графічного позначення, є своєрідним декодуванням інформації, яка була занесена на папір або на екран монітора з допомогою певних символів.

Для корекції та розвитку мовлення дітей вагомим є використання різноманітних допоміжних засобів. Одним із таких засобів є зорові *символи* голосних і приголосних звуків.

Під час проведення роботи з «поєднання» картинок-символів в складі та слова, закріплення вимови голосних та приголосних звуків у звуконаслідуваннях, словах та фразах залежить від індивідуальних можливостей кожної дитини, звук співвідноситься з якимось реальним об'єктом (наприклад: о-о-о – співає дівчинка для своєї ляльки, у-у-у – гудить пароплав, в-в-в – вітер виє, п-п-п – пихтить чайник). Це значно полегшує роботу по звуковимові та дає змогу в емоційній формі пояснити дитині необхідність повторення звуку. Кожний звук чітко артикулюється з метою зосередження не тільки слухового, а й зорового сприймання дитини. Також картинки-символи звуків використовуються під час роботи над розвитком фонематичного сприймання. Діти вчаться визначати звуки серед інших та виділяти звук на початку та в кінці слова.

«Поєднання» картинок-символів звуків в склади та слова дозволяє добиватися стійких, швидких, усвідомлених навичок звукового аналізу та подальшого у дітей з мовленнєвими порушеннями, посилює диференціацію звуків (голосні-приголосні). Кожен зоровий символ викликає пряму аналогію зі звуком. Формування навичок «поєднання» символів починається з голосних звуків, так як їх простіше сприйняти, виділити, диференціювати в словах, ніж приголосні.

Злиття звуків, матеріалізованих за допомогою символів, є моделювання читання і відбувається в полегшеному, цікавому, ігровому варіанті.

Запропоновані завдання діти виконують природно, невимушено, з цікавістю та бажанням досягти результату. Ігрові ситуації, загадковість сюжету спонукають дитину до дії, уселяють оптимізм, позитивні емоції, упевненість у собі. Вдало підібрані завдання розширюють знання дітей про навколишній світ, розвивають логічне мислення, збагачують активний і пасивний словник дітей, розвивають фонематичний слух, мовленнєве дихання, дрібну моторику, пам'ять, увагу.

Мета: формувати в дітей навички плавного «з'єднання» звуків-символів в слова в ігровій формі, створювати умови для усвідомленого і свідомого «читання». Оптимізувати процес навчання грамоти дітей. Розширювати інтелектуальні можливості дітей, їх пізнавального рівня через навчання «читання» за картинками-символами звуків.

Завдання:

- дати поняття «символи звуків»;
- розвивати вміння розпізнавати та запам'ятовувати картинки-символи звуків, утворювати та «читати» склади з двох-трьох звуків-символів (відкриті та закриті склади), прості слова;
- формувати навички свідомого, правильного, плавного «читання»;

- «читати» без втоми і перенапруги, прищеплювати любов та інтерес до читання, заохочувати відповіді дітей;
- проводити роботу по двом одиницям мови: звуку та слова;
- формувати усне мовлення дітей, збагачувати словниковий запас, розвивати комунікативні здібності на основі спілкування;
- розвивати у дітей фонематичний і мовленнєвий слух, формувати орієнтування в звуковій системі мовлення;
- розвивати навички звукового аналізу та синтезу слова;
- широко використовувати фонетичні ігри;
- сформувані поняття: звук, склад, слово, символ;
- вчити читати прямі і зворотні склади, прості слова;
- проводити звуковий синтез слова, якісно характеризувати звуки;
- дати знання звуків раннього онтогенезу та їх позначення картинками-символами;
- організувати для дітей розвивальне середовище та створити сприятливі умови для фізичного здоров'я дітей;
- підтримувати природну мотивацію навчальної діяльності за допомогою гри;
- допомогти дітям стати більш самостійними, допитливими, оптимістичними, турботливими;
- насичувати пізнавальну діяльність цікавими ігровими вправами з елементами змагання;
- забезпечити індивідуальний підхід;
- вдосконалювати фонематичне сприйняття (здатність сприймати і розрізняти звуки-символи);
- формувати правильну вимову звуків;
- розвивати почуття ритму, такту;
- розвивати дрібну моторику пальців рук;
- виховувати зацікавленість, активність.

Очікувані результати

Дитина:

- має розвинений фонематичний слух;
- усвідомлює звукову сторону рідної мови;
- знає голосні, приголосні звуки;
- позначають звуки картинками-символами;
- має збалансований запас слів, що використовуються в різних сферах життєдіяльності;
- поєднує звуки за картинками-символами в тризвукові слова;
- знає формули мовленнєвого етикету;
- має сформовані уявлення про «звук», «слово»;
- чітко вимовляє свистячі звуки рідної мови, диференціює їх, регулює силу голосу;
- називає звуки відповідно картинок-символів;
- грає картинками-символами звуків, самостійно складає тризвукові слова.

Зміст програми

Програма розрахована на дітей дошкільного віку спеціальної групи з порушеннями мови. Містить 36 занять на рік. Поділена на три етапи:

I етап – ознайомлення з картинками-символами звуків, вивчення позначень звуків картинками-символами;

II етап – поєднання двох картинок-символів в склади (закриті склади);

III етап – невимушене поєднання картинок-символів звуків в тризвукові слова, ігри з картинками-символами звуків.

Основною формою роботи гуртка є заняття тривалістю 20 хв., що проводяться один раз на тиждень.

Основним напрямом роботи є «поєднання» картинок-символів звуків в тризвукові слова з використанням різноманітних дидактичних ігор.

ПОЗНАЧЕННЯ ЗВУКІВ КАРТИНКАМИ-СИМВОЛАМИ

Голосні звуки (рис. 1):

[а] – «лялька»

[и] – «ведмедик»

[е] – «баранчик»

[о] – «дівчинка»

[у] – «кораблик»

[і] – «коник»

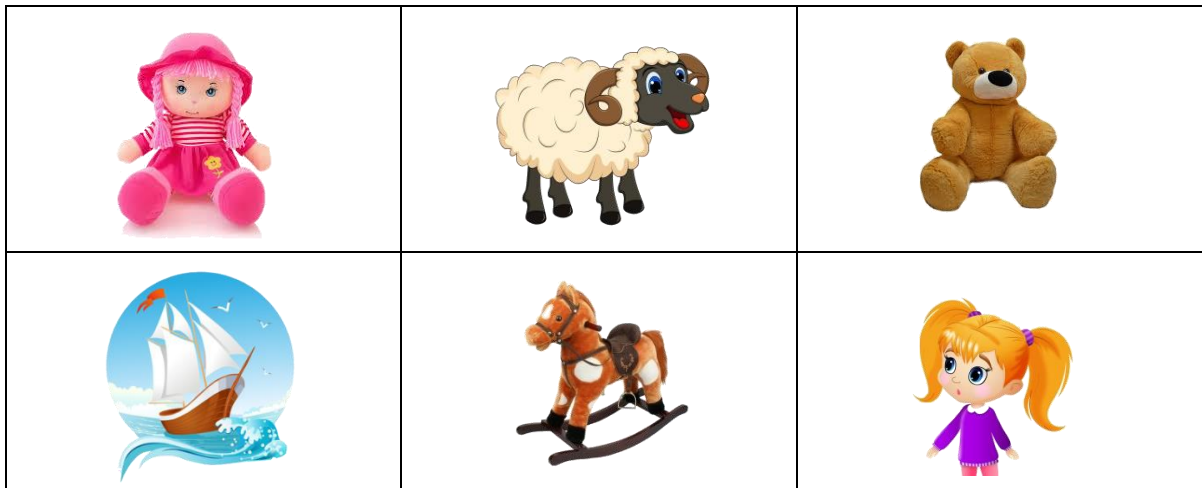

Рис. 1. Позначення голосних звуків картинками-символами

Приголосні звуки (рис. 2) в порядку збільшення складності їх сприйняття:

[п] – «чайник»

[ф] – «їжачок»

[б] – «барабан»

[к] – «калюжа»

[м] – «корова»

[г] – «гусак»

[н] – «хлопчик Назарчик»

[ґ] – «ґава»

[т] – «молоточок»

[х] – «ґріємо ручки»

[й] – «дзиґа»

[дз] – «муха»

[л'] – «літачок»

[ш] – «шина»

[с] – «насос»

[ж] – «жук» дзижчить

[з] – «комар»

[ч] – «паровозик пихкає»

[ц] – «цвіркунчик»

[дж] – «джміль»

[д] – «дятел»

[л] – «літак»

[в] – «вітер»

[р] – «тигр»

Рис. 2. Позначення приголосних звуків картинками-символами

УПРОВАДЖЕННЯ ІГОР З КАРТИНКАМИ-СИМВОЛАМИ ЗВУКІВ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Робота спрямована на ознайомлення дітей дошкільного віку з картинками-символами звуків та підготовці до «читання» за ними, з формування фонематичного слуху, розвитку граматичного ладу мовлення, зі знайомством із звуковим аналізом та синтезом слова згідно картинок-символів звуків.

Ігри з картинками-символами звуків дозволяють добиватися стійких, швидких, усвідомлених навичок звукового аналізу та подальшого у дітей з мовленнєвими порушеннями, посилює диференціацію звуків (голосні-приголосні). Кожен зоровий символ викликає пряму аналогію зі звуком. Формування навичок «читання» починається з голосних звуків, так як їх простіше сприйняти, виділяти, диференціювати в словах, ніж приголосні.

Запропоновані завдання діти виконують природно, невимушено, з цікавістю та бажанням досягти результату. Ігрові ситуації, загадковість сюжету спонукають дитину до дії, уселяють оптимізм, позитивні емоції, упевненість у собі. Вдало підібрані завдання розширюють знання дітей про навколишній світ, розвивають логічне мислення, збагачують активний і пасивний словник дітей, розвивають фонематичний слух, мовленнєве дихання, дрібну моторику, пам'ять, увагу.

МЕТА ТА ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ ЛОГОПЕДИЧНОГО ГУРТКА

Мета: формувати в дітей навички плавного «поєднання» звуків-символів в склади, слова, створювати умови для усвідомленого і свідомого розумінні слів, уміння визначати послідовність звуків в словах, промовляючи їх правильною артикуляцією. Оптимізувати процес навчання звуковому аналізу. Розширювати інтелектуальні можливості дітей, їх пізнавального рівня через ігри з картинками-символами звуків.

Зміст роботи. Запропоновані ігрові завдання, діти виконують природно, невимушено, з цікавістю та бажанням досягти результату. Ігрові ситуації, загадковість сюжету спонукають дитину до дії, уселяють оптимізм, позитивні емоції, упевненість у собі. Вдало підібрані завдання розширюють знання дітей про навколишній світ, розвивають логічне мислення, збагачують активний і пасивний словник дітей, розвивають фонематичний слух, мовленнєве дихання, дрібну моторику, пам'ять, увагу.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1	Картинки-символи звуків
2	Цікаві ігри по захоплюючому «поєднанню» символів звуків в тризвукові слова
3	Магнітні дошки
4	Предметні та сюжетні картинки (згідно до тематики заняття)
5	Дидактичний матеріал
6	Перспективний план
7	Конспекти занять

ІГРИ З ВИКОРИСТАННЯМ КАРТИНОК-СИМВОЛІВ ЗВУКІВ

Ігри I етапу – ознайомлення з символами звуків

1	«Відгадай, який звук, символ»
2	«Проспівай звук»
3	«Підбери картинку-символ до звуку»
4	«Розташуй звуки у потягу»
5	«Покажи звук-символ, який я назвала»
6	«Якого звуку-символу не стало?»
7	«Що змінилося?»
8	«Знайди будиночок для звуку»
9	«Знайди пару»
10	«З'єднай звуки»
11	«Зверху-знизу»
12	Вправа «Колисання ляльки»
13	Вправа «Пливе кораблик»
14	«Хто вимовляє «А-у-у-у», а хто «У-а-а-а»?»
15	«Пішли пальчики гуляти»
16	«По сходах ми підемо»
17	«Лабіринт»
18	«Пінгвіни на крижині»
19	«Пінгвінові шапочки»

Ігри II етапу – «читання» складів з закритим складом

1	«Доріжки»
2	«Годинник»
3	«Хто швидше знайде слово»
4	«Знайди слово, яке починається з звуку-символу ...»
5	«Пухнаті сніжинки»
6	«Рукавички»
7	«Сніговик та його друзі»
8	«Різнокольорові рукавички»
9	«Пінгвіни з півдня»
10	«Граємо з кубиком»
11	«Хмаринки-веселинки»
12	«По доріжках гуляємо, пісні співаємо»
13	«Що вибере бджілка?»
14	«Зимові забави зі сніговичками та пінгвінятами»
15	«Шишки на ялинку»

Ігри III етапу – поєднання картинок-символів звуків в тризвукові та чотиризвукові слова

1	«З квіточки на квіточку»
2	«Впізнай слово»
3	«Підбери потрібне слово»
4	«Чашки з чайником»
5	«Схожий – не схожий»
6	«Знайди продовження слова»
7	«Веселі жучки»
8	«Чарівні лійки»
9	«Подорож метеликів»
10	«Загадкові сирникові коробочки»
11	«Подарунки тваринам». «Що для білочки? А що для лисички?»

12	«Яку малинку збере ведмежатко в кошик»
13	«Осітне дерево»
14	«Розумний млинок»
15	«Прикрашаємо ялинку»
16	«Хмаринки-веселинки»
17	«За стрілкою іди – звук назви»
18	«Про що мріє їжачок»
19	«Кольорові соти»(стільники)
20	«Кісточки для песика»
21	«Гусінь іде на прогулянку»
22	«Знайди гараж для машини»

ОРІЄНТОВАНЕ ПЕРСПЕКТИВНЕ ПЛАНУВАННЯ ГУРТКОВИХ ЗАНЯТЬ

Місяць	Тема	Мета та завдання	Обладнання
І квартал			
<i>Підготовка до навчання «читання»</i>	<p>Діагностика слухової та зорової диференційованості, сприйняття чутливості та аналітичності (здатності до аналізу та синтезу). Розвиток фонематичного слуху. Виділення і розпізнавання звуків-символів. Повторення чистомовок та скоромовок для розвитку артикуляційного апарату. Звуконаслідування. Знайомство з символами звуків. Викладання звуків символів (склади) та їх запам'ятовування. Розвиток уваги, пам'яті, мислення, дрібної моторики</p>	Картинки символів звуків	

Вересень	Формування зорового сприйняття Звуки [А], [У]	Формування уявлення про картинки-символи звуків, уміння їх бачити, запам'ятовувати та називати; знаходити та виділяти серед інших	Картинки символів звуків
Жовтень	Розвиток зорової та зорово-моторної пам'яті Звуки [О], [Е]	Розрізняти картинки символи-звуків, викладати їх в певній послідовності	Картинки символів звуків, дидактичні ігри
Листопад	Граємо із звуками Звуки [И], [І]	Розвиток дрібної моторики, мовного дихання, артикуляційних рухів	Картинки символів звуків, дидактичні ігри
	«Живі звуки» Голосні звуки	Показати, що мова «будується» зі звуків виділення в словах певних звуків: звуконаслідування, головний звук, перший звук	Картинки символів звуків, дидактичні ігри
		Придумувати слова на заданий звук, розвивати фантазію, розвивати мовлення, виділяти в словах певні звуки	Картинки символів звуків, дидактичні ігри

II квартал			
Звуковий період навчання		Продовжити роботу з формування фонетичного слуху знайомити з картинками-символами звуків, формувати навички «читання» з 2-х голосних звуків, розвивати мовлення	Картинки символів звуків
Грудень	«Живі звуки» Звуки [П], [Б], [М], [Нм]	Познайомити дітей з голосними звуками, формувати поняття «голосний звук», розвивати слухову увагу, розвивати і коригувати фонематичний слух; закріпити зорові образи голосних букв проводити роботу з формування і диференціації понять «звук»-«картинка»	Картинки символів звуків, дидактичні ігри
Січень	«Живі звуки» Звуки [Т], [Д], [Ф], [В]	Закріпити зорові образи голосних картинок-символів звуків, проводити роботу з формування і диференціації понять «звук»-«картинка»; формувати поняття	Картинки символів звуків, дидактичні ігри

		«ГОЛОСНИЙ ЗВУК»; розвивати слухову увагу, фонематичний слух	
	Звуки та картинки – з'єднання у склади «Звуки дружать»	Познайомити дітей з приголосними звуками; формуванню поняття «приголосними звук»; розвивати слухову увагу, фонематичний слух; закріпити зорові образи приголосних букв проводити роботу з формування і диференціації понять «звук»-«картинка»	Картинки символів звуків, дидактичні ігри
Лютий	«Звуки та картинки» Приголосні звуки	Розрізняти на слух тверді (суворі) і м'які (лагідні) приголосні звуки викладання картинок-символів, виділення звуків серед інших, порівняння звуків з картинками-символами; розвивати слухову увагу, фонематичний слух	Картинки символів звуків, дидактичні ігри

III квартал			
Звуковий період навчання		Продовжувати роботу з формування фонематичного слуху, знайомити з картинками-символами звуків, формувати навички «читання» з 3-х голосних звуків та 2-х приголосних звуків, розвивати мовлення	Картинки символів звуків
Березень	Відпрацювання навичок «читання» закритих складів Звуки [К], [Г], [Х]	Закріпити зорові образи приголосних звуків, проводити роботу з формування і диференціації понять «звук»-«картинка», вправляти в підборі картинок до заданого звуку; розвивати увагу, пам'ять, мислення, дрібну моторику	Картинки символів звуків, дидактичні ігри
	«Звуки та картинки»	Визначати «твердість» або «м'якість» приголосного звуку, вправляти в підборі слів до заданого звуку; формувати вміння виконувати ігрові завдання творчого характеру	Картинки символів звуків, дидактичні ігри

Квітень	«Звуки і картинки» Звуки [Й], [Л']	Формувати поняття «приголосними звук» відпрацювання навички «читання» складів із закритими складами, розвиток графічних навичок (штрихування, графічне письмо) «читання» зворотних і прямих складів, односкладових слів	Картинки символів звуків, дидактичні ігри
	Закритий та відкритий склад «Звуки і картинки»	Закріпити практичним шляхом знання про те, що звуки, букви бувають голосними і приголосними, голосні утворюють склад – в слові, розвивати дрібну моторику	Картинки символів звуків, дидактичні ігри
Травень	Закритий та відкритий склад «Звуки і картинки» [С], [С']; [З], [З']	Закріпити зоровий образ звуків: аналіз її елементів, визначення подібності та відмінності між картинками-символами звуків; викладання з них склади, слова, добирання відсутніх елементів, виділення серед інших, впізнавання звуків, порівняння звуків з картинками-символами	Картинки символів звуків, дидактичні ігри

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Звук	Символ	Артикуляційна вправа	Вправа на дихання	Пальчикова вправа	Лексична тема	Гра (вправа) з символами звуків
1	[А]	«Лялька»	«Мишеня»	«Човник»	«Вулиця»	«Дитячий садок»	«Відгадай, який звук, символ» «Колисання ляльки»
2	[У]	«Кораблик»	«Смачне варення»	«Дмухай сильніше»	«Дзига»	«Іграшки»	«Проспівай звук» «Пливе кораблик»
3	[А]-[У]	«Лялька» «Кораблик»	«Язичок чарівничок»	«Дуємо на пір'їнку»	«Кульбабка»	«Дерева. Кущі»	«Підбери картинку-символ до звуку» «Хто вимовляє АУ, а хто УА»»

4	[O]	«Дівчинка»	«Із Жирафиком»	«Силач»	«Хлопчик- пальчик»	«Дорожній рух»	«Розташуй звуки у потягу» «Пішли пальчики гуляти»
5	[I]	«Коник»	«Язичок, як трубочка»	«Осінній вітерець»	«Веселі пальці молодці»	«Нація народжується біля дитячої колиски»	«Покажи звук-символ, який я назвала»
6	[E]	«Баранчик»	«Парканчик»	«Неслухняне телятко»	«Коза- рогата» «Курочка»	«Свійські тварини», «Пташиний двір»	«Якого звука- символу не стало?»
7	[И], [И]-[І]	«Ведмежа»	«Голочка»	«Ігри з папером»	«Стіл»	«Що для кого і для чого в домі» (меблі)	«Що змінилося?» «Пішли пальчики гуляти»

8	Голосні звуки		«Гойдалка»	«Весела плутанина»	«Я січу-січу капусту»	«Осінь» (овочі, фрукти; осінній одяг та взуття)	«Знайди будиночок для звуку» «Що сховалося за листочком»
9	[П]	«Пар із чайника»	«Ведмежатко засинає»	«Оркестр»	«Білочка» «Горобці»	«У кожного власний дім» (звірі, птахи)	«Знайди пару» «Пінгвіни на крижині»
10	[Б]	«Барабан»	«Язичок, як хом'ячок»	«Лікар»	«Сім'я»	«Родина». «Діти-батьки-сім'я». Професії батьків	«З'єднай звуки» «Пінгвінові шапочки»
11	[П]- [Б]		«Вправа язичком зроби та ручкою покажи»	«На що дмухаєш?»	«Веселий оркестр»	«Мама, тато, я – сім'я»	«Зверху-знизу» «Хмаринки-веселинки»

12	[М]	«Корова»	«Ротик в порядку»	«Хто довше проспівает»	«Білочка» «Горобці»	«Лісові сімейки» (перелітні, зимуючі птахи)	«Доріжки» «Що вибере бджілка»
13	[Н], [Н']	«Хлопчик Назарчик»	«Чистимо зубки»	«На кого дмухаєш?»	«Стіл»	«У яких шафах ховається зима» (зимовий гардероб)	«Годинник» «Зимові забави зі сніговичками та пінгвінятами»
14	[М]- [Н]		«Розминка ротиком»	«Кульки»	«Кроки»	«Шапка – місце для речей. Посуд»	«Хто швидше знайде слово» «Шишки на ялинку»
15	[Т], [Т']	«Молоток»	«Ранок»	«Як дихають звірі»	«Білочка»	«Лісова комора» (тварини взимку)	«Знайди слово, яке починається зі звука-символу ...» «Подарунки тваринам»

16	[Д], [Д']	«Дятел»	«Гребінець»	«Прикраси»	«Сніжок» «Ялинка»	«Зима» (Зимові ігри та розваги)	«Малинка для ведмедика» «Ведмежатко і малинка»
17	[Т]- [Д], [Т']- [Д']		«Бовтанка»	«Заметіль»	«Дзеркало »	«Мудрі казки»	«Хмаринки- веселинки»
18	[Ф]	«Їжачок»	«Місимо тісто»	«Прапорці»	«Веселі пальці- молодці»	«Граємо в казку» (з якої казки)	«Кольорові соти» (стільники) «Осіньне дерево»
19	[В]	«Вітерець »	«Млинець»	«Здуй картинку»	«Бабуся»	«Продукти на кухні» (Їжа)	«За стрілкою йди – звук назви» «Розумний млинок»

20	[К]	«Калюжа»	«Цукерка»	«Який вітер сильніший»	«Діжка з медом»	«Посуд на кухні» (Кухонний посуд)	«Кісточки для песика» «Хмаринки веселинки»
21	[К]-[Т]		«Горішки»	«Хто сильніше»	«На роботу»	«Шеф-кухар» (професія – кухар)	«Шишки на ялинку» «За стрілкою іди – звук назви»
22	[Х]	«Погріємо ручки»	«Хоботок слоника»	«Сильно-повільно»	«Що ми бачили...»	«Здорове тіло»	«Пухнаті сніжинки» «Кісточки для песика»
23	[Г]-[Г']	«Пес»	«Годинник»	«Футбол»	«М'яч передавай – слово називай»	«Здоровий дух»	«Рукавички» «Про що мріє їжачок»
24	[К]-[Г]-[Х]		«Зажени м'яч у ворота»	Куди подмухаємо?	«Веселі пальці молодці»	«Здорові думки та діла»	«Сніговик та його друзі» «Лабіринт»

25	Приголосні звуки		«Кицька»	«Забий кульку»	«Білочка»	«Життя лісу» (мешканці лісу)	«Різнокольорові рукавички»
26	[Й]	«Йог»	«Спіймаємо мишку»	«Жабка»	«Дерева»	«Ялинки-веселинки»	«Пінгвіни з півдня»
27	[Л']	«Літачок»	«Пароплав»	«Куди покотилася кулька?»	«З квіточки на квіточку»	«Про що мріє їжачок»	«Граємо з кубиком»
28	[Й]- [Л']		«Чашечка»	«Вітерець»	«Хлопчик-пальчик»	«Продавець-покупець» (професія – продавець)	«З квіточки на квіточку»
29	[С]	«Насос»	«Індик»	«Повітряна куля»	«Братики»	«Порядок на полицях» (Речі в магазині)	«Впізнай слово»
30	[С']		«Коник»	«М'яч у воротах»	«Веселі пальці молодці»	«Магазин» (Кошик з покупками)	«Підбери потрібне слово»

31	[С]- [С']		«Барабанчик»	«Гарячий чай»	«Планети і супутники»	«Вулиця» (Правила дорожнього руху)	«Чашки з чайником» «Гусінь іде на прогулянку»
32	[З]	«Комарик»	«Грибок»	«Пливи кораблик»	«Пароплав»	«Транспорт» (види транспорту)	«Схожий – не схожий»
33	[С]-[З]		«Гармошка»	«Літак»	«Пароплав»	«Машини помічники» (спеціальний транспорт)	«Знайди продовження слова»
34	[З']		«Парус»	«Нюхаємо квіточку»	«Дощик»	«Джерело-струмок-річка-море-океан»	«Веселі жучки» «Яке слово?»
35	[З]-[З']		«Балалайка»	«Фонтанчик кита»	«Сестрички»	«Хто живе у морі» (мешканці моря)	«Чарівні лійки» «Знайди гараж для машини»

36	[С']- [З']		«Дятел»	«Пір'ячко»	«Веселі пальці- молодці»	«По морю навколо світу» (Країни світу)	«Подорож метеликів» «Кольорові соти»
37	[С]- [З]; [С']- [З']		«Зроби улюблену вправу»	«Пелюстки»	Мирилочка	«Більше знати» (Бібліотека)	«Загадкові сирникові коробочки
38	Голосні, приголосні звуки		«Зроби улюблену вправу»	«Хто сильніше»	«Дружба»	«Більше вміти»	«З квіточки на квіточку» «Звуки- друзі»

ПЕРСПЕКТИВНИЙ ПЛАН РОБОТИ ЛОГОПЕДИЧНОГО ГУРТКА

№ з/п	Тема	Мета	Словник	Обладнання	№ заняття
1	Мовні та немовні звуки	Ознайомити дітей з основними органами мовленнєвого апарату; формувати поняття про звуки (мовні, немовні)	звуки мовні та немовні	картинки, музичні іграшки, дзеркала, вітрячки	№ 1,2
2	Голосні звуки Звук [А]	Формувати поняття про звук, вивчити позначення звука [а] символом – «лялька»	звук [а], символ «лялька»	набір картинок (іграшки)	№ 3
3	Голосні звуки Звук [У]	Формувати поняття про звук, вивчити позначення звука [у] символом – «кораблик»	звук [у], символ «кораблик»	набір картинок	№ 4
4	Голосні звуки Звуки [А]-[У]	Спонукаати до узагальнення фонетико-артикуляційної характеристики звуків [а-у], поняття «голосні»; закріпити знання про графічну позначку звуків символами	звук, символ «лялька», «кораблик»	набір картинок	№ 5

5	Голосні звуки Звук [О]	Продовжувати давати поняття про голосні звуки, їх артикуляційні характеристики; вивчити позначення звуку [o] символом – «дівчинка»	звук [o], голосний, символ «дівчинка»	набір картинок	№ 6
6	Голосні звуки Звук [І]	Продовжувати давати поняття про голосні звуки, їх артикуляційні характеристики; вивчити позначення звуку [i] символом – «коник»	звук [i], голосний, символ «коник»	набір картинок	№ 7
7	Голосні звуки Звук [Е]	Формувати вміння відокремлювати заданий голосний звук [e] зі звукового ряду; вивчити позначення звуку [e] символом – «овечка»	звук [e], голосний, символ «баранчик»	набір картинок	№ 8
8	Голосні звуки Звук [И]	Формувати вміння відокремлювати заданий голосний звук [и] зі звукового ряду; вивчити позначення звуку [и] символом – «ведмедик»	звук [и], голосний, символ «ведмедик»	набір картинок	№ 9

9	Голосні звуки	Відокремлювати заданий голосний звук зі звукового ряду; закріпити позначення голосних звуків символами	голосні звуки, назви звуків-символів	набір картинок	№ 10
10	Приголосні звуки Звук [П]	Дати поняття про приголосні звуки, їх артикуляційні характеристики, уточнити вимову та артикуляцію звука [п]; закріпити позначення приголосного звука символом «чайник»	приголосні звуки, звук [п], назва звука-символу «чайник пихтить пих-пих»	набір картинок	№ 11
11	Приголосні звуки Звук [Б]	Уточнити вимову та артикуляцію звука [б]; закріпити позначення приголосного звука символом «барабан»	приголосні звуки, звук [б], назва звука-символу «барабан»	набір картинок	№ 12
12	Приголосні звуки Звуки [П]-[Б]	Закріпити правильну артикуляцію звуків [п]-[б], назву звуків – символами: «чайник», «барабан»	приголосні звуки, звуки [п]-[б], назва звуків – символами: «чайник», «барабан»	набір картинок	№ 13

13	Приголосні звуки Звук [М]	Уточнити вимову та артикуляцію звука [м]; закріпити позначення приголосного звука символом «корова му-у-у», «читати» слова-символи	приголосні звуки, звук [м], назва звука-символу «корова»	набір картинок	№ 14
14	Приголосні звуки Звук [Н]	Уточнити вимову та артикуляцію звука [н]; закріпити позначення приголосного звука символом «Хлопчик Назарчик»	приголосні звуки, звук [н], назва звука-символу «хлопчик Назарчик»	набір картинок	№ 15
15	Приголосні звуки Звуки [М]-[Н]	Розрізняти звуки [м]-[н] на слух та за артикуляцією, вміння виділяти їх наприкінці слова	приголосні звуки, звук [м], звук [н], назва звука-символу «корова», «хлопчик»	набір картинок	№ 16
16	Приголосні звуки Звуки [Т]-[Т']	Уточнити вимову та артикуляцію звука [т]; закріпити позначення приголосного звуку символом «молоток тук-тук»	приголосні звуки, звук [т], назва звука-символу «МОЛОТОК»	набір картинок	№ 17

17	Приголосні звуки Звуки [Д]-[Д']	Уточнити вимову та артикуляцію звука [д]; закріпити позначення приголосного звука символом «дятел»	приголосні звуки, звук [д], назва звука-символу «дятел»	набір картинок	№ 18
18	Приголосні звуки Звуки [Т]-[Д], [Т']-[Д']	Формувати вміння диференціювати ці звуки за ознаками близькості акустичних властивостей. Закріпити позначення звуків символами	приголосні звуки, звук [т], звук [д], назва звуків-символів	набір картинок	№ 19
19	Приголосні звуки Звук [Ф]	Вправляти в визначенні кінцевого приголосного звука в слові. Формувати навички аналізу та синтезу обернених складів. Закріпити позначення приголосного звука символом «їжачок»	приголосні звуки, звук [ф], назва звука-символу «їжачок»	набір картинок	№ 20
20	Приголосні звуки Звук [В]	Формувати вміння відтворювати ряд складів з приголосним звуком [в] і голосними звуками. Закріпити позначення звука символом «вітерець»	приголосні звуки, звук [в], назва звука-символу «вітерець»	набір картинок	№ 21

21	Приголосні звуки Звук [К]	Закріпити позначення приголосного звуку картинкою-символом «калюжа»	приголосні звуки, звук [к], назва звука-символу «калюжа»	набір картинок	№ 22
22	Приголосні звуки Звуки [К]-[Т]	Формувати вміння визначати в слові кінцевий приголосний звук, інтонаційно виділений голосом	приголосні звуки, звук [т], звук [к], назва звуків-символів	набір картинок	№ 23
23	Приголосні звуки Звук [Х]	Уточнити вимову та артикуляцію звука [х]; закріпити позначення приголосного звуку картинкою-символом «Погріємо рученята»	приголосні звуки, звук [х], назва звука-символу «дівчинка гріє рученята»	набір картинок	№ 24
24	Приголосні звуки Звуки [Г]-[Ґ]	Уточнити вимову та артикуляцію звуків [г]-[ґ]; закріпити позначення приголосного звуку картинкою-символом «собака гирчить г-г-гав», «ґава»	приголосні звуки, звук [г], назва звука-символу «собака гирчить г-г-гав»	набір картинок	№ 24
25	Приголосні звуки Звуки [К]-[Г]-[Х]	Уточнити артикуляцію та вимову приголосних звуків [к]-[г]-[х], їх позначення символами	приголосні звуки, назва звуків-символів	набір картинок	№ 26

26	Приголосні звуки	Уточнити артикуляцію та вимову приголосних звуків раннього та середнього онтогенезу, їх позначення символами	приголосні звуки, назва звуків-символів	набір картинок	№ 27
27	Приголосні звуки Звук [Й]	Уточнити вимову та артикуляцію звука [й]; закріпити позначення приголосного звуку картинкою-символом «йог»	приголосні звуки, звук [й], назва звука-символу «йог»	набір картинок	№ 28
28	Приголосні звуки Звук [Л']	Уточнити вимову та артикуляцію звука [л']; закріпити позначення приголосного звуку картинкою-символом «літачок»	приголосні звуки, звук [л'], назва звука-символу «літачок»	набір картинок	№ 29
29	Приголосні звуки Звуки [Й]-[Л']	Уточнити вимову та артикуляцію звуків [й]-[л']; закріпити позначення приголосних звуків картинкою-символом	приголосні звуки, назва звуків-символів	набір картинок	№ 30
30	Приголосні звуки Звук [С]	Уточнити вимову та артикуляцію звука [с]; закріпити позначення приголосного звуку картинкою-символом «насос»	приголосні звуки, звук [с], назва звука-символу «насос»	набір картинок	№ 31

31	Приголосні звуки Звуки [С]-[С']	Уточнити вимову та артикуляцію звуків [с]-[с']; закріпити позначення приголосних звуків картинкою-символом	приголосні звуки, назва звуків-символів	набір картинок	№ 32
32	Приголосні звуки Звук [З]	Уточнити вимову та артикуляцію звука [з]; закріпити позначення приголосного звуку картинкою-символом «комарик»	приголосні звуки, звук [з], назва звука-символу «комарик»	набір картинок	№ 33
33	Приголосні звуки Звуки [З]-[З']	Уточнити вимову та артикуляцію звуків [з]-[з']; закріпити позначення приголосних звуків картинкою-символом	приголосні звуки, назва звуків-символів	набір картинок	№ 34

КОМПЛЕКС ЗАНЯТЬ ЛОГОПЕДИЧНОГО ГУРТКА

Заняття 1, 2

Тема: Мовні та немовні звуки

Мета: ознайомити дітей з основними органами мовленнєвого апарату; формувати поняття про звук, уміння активно користуватися звуконаслідуванням, активізувати мовленнєву діяльність, називати частини тіла, зміцнювати м'язи артикуляційного апарату під час артикуляційних вправ; розвивати загальну моторику артикуляційного апарату, слухову увагу під час інтонування, мовленнєве дихання під час вправ з дихальної гімнастики, пам'ять; виховувати дисциплінованість, координацію та самоконтроль під час артикуляційних вправ, вміння працювати разом через спільні завдання та ігри.

Словник: частини тіла, звуки мовні та немовні.

Обладнання: дзеркальця для кожної дитини; набір картинок із зображенням частин тіла, іграшок та предметів; іграшкові персонажі (лялька, лисичка); плакати чи моделі артикуляційного апарату; малюнки для артикуляційного комплексу; коробочки з сипучими матеріалами (крупі, пісок, камінці); музичні іграшки (барабан, дудочка, брязкальце); лабіринти для індивідуальних завдань; аудіозаписи звуків природи та побуту; матеріали для нагородження (наклейки, смайлики); символи для звуків; картки із зображеннями тварин, предметів та природних явищ.

Хід заняття

1. Організаційний момент.

- Привітання з дітьми.
- Перевірка готовності до заняття (впевнитися, що кожна дитина має дзеркальце та потрібні матеріали).
- Повідомлення теми заняття у цікавій формі (наприклад, через загадку або інтригу: «Хто зможе

допомогти нашим гостям дізнатися про звуки, що нас оточують?»).

2. Сюрпризний момент.

- Прихід гостей – ляльки та лисички (інтерактивна бесіда: привітання, питання від гостей до дітей, що налаштовують на роботу).

- Розповідь гостей про свою пригоду, у якій їм знадобиться допомога дітей (наприклад, знайти звуки, що звучать навколо, чи навчитися правильно вимовляти звуки).

3. Руханка «Зроби, як я».

- Простий руховий комплекс із включенням жестів, що нагадують артикуляційні рухи (наприклад, «як м'яка усмішка», «як здивований ротик»).

4. Гра «Я покажу, а ти скажи».

- Вивчення частин тіла людини та порівняння з частинами тіла тварин (на прикладах іграшок).

- Доповнення гри завданнями: хто швидше покаже ту частину тіла, яку назвав педагог чи гість.

5. Ознайомлення з будовою артикуляційного апарату.

- Використання яскравої моделі або плакату для пояснення.

- Гра «Подивись у дзеркальце»: показуємо губки, зубки, язичок, усміхаємося.

6. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок): «Повтори за мною».

- Вправи:

- «Сопілочка» (витагнуті губи вперед).
- «Парканчик» (посмішка, зуби показати).
- «Кулька» (надуті щічки).

7. Гра на розвиток фонематичного слуху «Звуки довкола тебе».

- Відгадування джерел звуків (іграшки: брязкальце, барабан, бубон, потяг, дудочка).

- Ускладнення: діти самостійно створюють звук, а інші мають його впізнати.

8. Обговорення: «Мовні та немовні звуки».

- Розподіл звуків на категорії (мовні – голос, немовні – природа, побут).

9. Гра «Шурхотун».

- Узгодження пар предметів за звуком: у коробочки насипані різні сипкі речовини – крупи, пісок, камінця, на певний звук знаходять пари.

- Удосконалення: замість пошуку пар можна додати загадки про сипучі матеріали в коробочках.

10. Пальчикова вправа «Дзига».

- Ускладнення: після вправи запропонувати скласти пальчиками просту фігуру (будиночок, квітку).

11. Вправа «Лабіринт».

- Запропонувати дітям скласти маршрут для ляльки чи лисички через лабіринт.

12. Гра з символами «Розглянь картинки».

- Розвиток асоціацій: дітям запропонувати знайти зв'язок між зображенням та звуком (наприклад, барабан – [б], вітер – [с]).

13. Рефлексія та висновки.

- Підсумок заняття у формі запитань: «Що нового ви дізналися?», «Що було найцікавішим?»

- Гостям подякувати дітям за допомогу.

- Нагородження маленькими символічними подарунками (наклейки чи смайлики на руки).

Заняття 3

Тема: Голосні звуки. Звук «А»

Мета: познайомити дітей з основними органами мовленнєвого апарату, сформуванати поняття про звук [а] та навчити визначати його в словах, інтонаційно змінювати звучання і розпізнавати в мовленні; навчити символічно позначати звук [а] за допомогою образу «лялька»; розвивати слухову увагу під час інтонаційних вправ, мовленнєве дихання, дрібну моторику та координацію рухів; сприяти розвитку емоційного інтелекту через роботу з інтонацією; виховувати охайність, дисциплінованість, уважність, інтерес до мовлення та вміння працювати у команді.

Словник: звук, [а], символ «лялька».

Обладнання: набір картинок (іграшки); дзеркальця для спостереження за артикуляцією; паперові ляльки для індивідуальної роботи; ілюстрації артикуляційного апарату; ігровий реквізит: коробочки для гри з голосними, «човник» для дихальних вправ; аудіозаписи колискової мелодії.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- До дітей завітало Мишенятко із листом, у якому воно запрошує провідати його, бо захворіло.
- Діти збирають для Мишенятка гостинці (картинки – абрикос, ананас, апельсин, айва) і вирушають у подорож до нірки.
- Для мотивації: загадка про мишеня, яка підводить до теми звука [а].

2. Артикуляційний комплекс «Мишеня» з опорою на малюнки.

- **Вправа «Млинець»** – мишенятко сидить біля нірки (губи розтягнуті в усмішку).
- **Вправа «Варення»** – мишенятко бавиться, бігає (язик круговими рухами облизує губи).

- **Вправа «Хованки»** – мишенятко побачило кішку, заховалося (язик прилягає до верхнього піднебіння).

- **Емоційний компонент:**

- Мишенятко плаче – «А-а-а» (тоненьким голосочком).

- Кішка сердиться, не дістане – «А-А-А» (грубим голосом).

- Посваримо кішку – «А-А-А» (голосно, із чіткою артикуляцією).

- Заспіваємо мишеняті колискову – «А-а-а» (мелодійно, лагідно).

3. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Човник».

- Діти виготовляють паперові човники (швидко виготовлення з паперу).

- Дмухають на човники, які плывуть по воді (миска з водою або гладка поверхня).

4. Гра на розвиток фонематичного слуху «Який звук?»:

- Як качають ляльку? «А-а-а».

- Як плаче маленька лялька? (тихо: «а-а-а»), велика? (голосно: «А-А-А»).

- Вимовляємо звук [а]: коротко («А»), довго («А-а-а-а-а-а-а»).

Гра «Заколихай ляльку».

Запропонувати дитині заколисати ляльку, співаючи їй пісеньку «а-а-а-а-а».

5. Фонетико-артикуляційна характеристика звука [а].

- Діти перед дзеркалом аналізують, як працює рот, губи, язик під час вимови [а].

- Звук [а] – голосний, позначаємо картинкою із зображенням ляльки.

6. Розглядання картинок.

- **Гра «Назви картинку»:** абрикос, ананас, акула, автобус, азбука.

- Який звук чується першим? (звук [а]).

- **Гра «Яка картинка сховалася?»** – діти по черзі закривають картинки і відгадують.

- Доповнення: знаходження зайвої картинки, яка не починається на звук [а].

7. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Кульбабка».

- Рухаємо пальчиками, ніби пелюстками кульбабки, потім здуваємо її (вдих-видих).

- Додатково: діти створюють «кульбабку» з пальчиків і обирають, який звук її «оживить».

8. Вивчення потішки:

Алла ляльку колихала,

Алла пісеньку співала:

«А-а-а, а-а-а!»

- Використання музичного супроводу (інструмент чи аудіозапис колискової).

9. Гра з символами «Покажи та назви».

- Символ звука [а] – «лялька».

- Завдання: знайти всі картинки, пов'язані з лялькою, та показати їх.

10. Висновки.

- Запитання до дітей:

- Що нового ви дізналися?

- Що вам сподобалося найбільше?

- Подяка Мишеняткові за цікаве заняття.

- Роздача дітям наклейок або символів у формі мишеняти.

Заняття 4

Тема: Голосні звуки. Звук «У»

Мета: продовжувати знайомити дітей з основними органами мовленнєвого апарату; формувати уявлення про звуки мовлення, особливо звук [у], навчити дітей визначати цей звук у словах, маніпулювати ним через різні інтонаційні варіації (високий, низький, довгий, короткий звук); сприяти розвитку здатності інтонаційно виділяти перший звук у слові; навчити позначати звук [у] символом «кораблик» та асоціювати його з відповідними картинками; удосконалювати слухову увагу та мовленнєве дихання через вправи та ігри; сприяти розвитку дрібної моторики та артикуляційних навичок; формувати у дітей культуру мовленнєвого процесу, охайність та дисциплінованість під час виконання завдань, стимулювати цікавість до вивчення мовних звуків.

Словник: звук [у], символ «кораблик».

Обладнання: дзеркала для спостереження за артикуляцією; картинки з різними зображеннями (кораблик, удав, тварини, тощо); іграшки: кораблики, ляльки, паровози, вовки для демонстрації звуків; паперові кораблики або маленькі іграшки для вправ на мовленнєве дихання; ілюстрації артикуляційного апарату для пояснення будови органів мовлення (губи, зуби, язик); пластикові або картонні символи звука [у] (кораблик) для асоціації з відповідним звуком; ігрові реквізити: коробочки з різними предметами або сипкими матеріалами для гри «Шурхотун»; аудіозаписи з корабликами, потягами, вовками для імітації звуків у грі «Який звук?»; пальчикові іграшки або картинки для вправи «Ягідки»; плакат або модель артикуляційного апарату для демонстрації правильних рухів; наклейки або маленькі символічні подарунки для нагородження дітей; музичний супровід для виконання потішки або інтонаційних вправ.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- Привітання з дітьми.
- Перевірка готовності до заняття, переконатися, що кожна дитина має дзеркальце та необхідні матеріали.
- Повідомлення теми заняття у цікавій формі.

2. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок).

Вправи:

- «Гойдалка» – рухи головою, імітуючи рух гойдалки.
- «Варення» – кругові рухи язиком, уявляючи, що розміщуємо варення.
- «Катання на конику» – рухи язиком по піднебінню рота, ніби їдемо на коні.

Усі вправи супроводжуються описом, щоб діти могли легко уявити та відтворити рухи.

3. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Дмухай сильніше».

- Попросити дітей уявити, що вони намагаються розігнати вітрила кораблика, і дмухати на паперовий кораблик.

4. Гра на розвиток фонематичного слуху «Який звук?»

- Уявляємо два типи корабликів:
 - маленький кораблик – гуде «у-у-у» (високим голосом);
 - великий корабель – гуде «У-У-У» (низьким голосом).
- Вимовляємо звук [у] коротко («У»), потім довго «У-У-У-У-У».
- Змішати з іншими звуками:
 - Як виє вовчик в лісі?
 - Який звук видає паровоз, коли їде?

Важливо варіювати інтонацію і голос, щоб діти краще сприймали різницю в звуках.

5. Фонетико-артикуляційна характеристика звуку [у] (перед дзеркалом).

- Пояснити, як правильно вимовляти звук [у], наголосити на закріпленні артикуляційних рухів і контролю за правильністю вимови перед дзеркалом.

- Позначення звуку [у] символом «кораблик», щоб діти асоціювали звук із його знаком.

6. Розглядання картинок.

- Гра «Назви картинку» (удав, учень, потішки тощо).

- Попросити дітей визначити, який звук чується першим у словах.

- Гра «Яка картинка сховалася?» – закривати картинку, що намальована, і намагатися швидко назвати її.

7. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Ягідки».

- Пропонуємо дітям виконувати вправу пальчиками (імітація збору ягід), допомагаючи зосередитися на точності рухів і розвитку дрібної моторики.

8. Вивчення потішки:

«Потяг їде у-у-у, діточок в садок везу».

- Співати разом з дітьми під час виконання рухів або показу картинки, щоб закріпити інтонацію і запам'ятати нову риму.

9. Гра з символами «Покажи та назви»:

- Вправа на закріплення звуків: показуємо символ звуку [у] (кораблик) і запитуємо, як гудить кораблик. Діти можуть показувати рухи або звуки, які асоціюються із символом.

10. Висновки.

- Підсумок заняття у вигляді запитань: «Що нового ви дізналися сьогодні?», «Які звуки ви запам'ятали?», «Що було найцікавішим?».

- Нагородження маленькими подарунками (наклейками, смайликами) за активність і участь.

Заняття 5

Тема: Голосні звуки. Звуки «А-У»

Мета: спонукати дітей до узагальнення фонетико-артикуляційної характеристики звуків [а] та [у], формувати поняття «голосні» звуки; закріпити знання про графічну позначку звуків символами, удосконалювати вміння визначати перший голосний звук [а], [у] в словах; розвивати слухову увагу, мовленнєве дихання, дрібну моторику рук через пальчикову гімнастику; сприяти формуванню активного інтересу до мовленнєвих вправ та закріпленню правильної артикуляції звуків у веселій та ігровій формі; виховувати уважність, дисциплінованість і бажання до навчання.

Словник: звук, символ, «лялька», «кораблик».

Обладнання: дзеркальця для спостереження за артикуляцією; малюнки (кораблик, автобус, абрикос, удав, учень); картки з символами звуків [а] та [у]; паперові ляльки для індивідуальної роботи; іграшки для фонематичних ігор (барабан, брязкальце); ілюстрації артикуляційного апарату; набори картинок для гри «Назви картинку».

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- Привітання з дітьми.
- Перевірка готовності до заняття (наявність дзеркалець та матеріалів).
- Повідомлення теми заняття через гру: «Сьогодні ми з вами зустрінемо цікаві звуки! Один з них дуже схожий на гудіння потяга або кораблика, це звук «У»!»

2. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок).

- Вправи «Гойдалка», «Варення», «Катання на конику».

3. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Листопад».

- Попросити дітей уявити, що вони – листочки, що опадають з дерева, і тихо «літають» вниз, вимовляючи звук «у».

4. Гра на розвиток фонематичного слуху «Який звук я хочу сказати?»

- Артикуляція звуків [а], [у] без голосу (діти мають визначити, який звук я вимовляю, дивлячись у дзеркало).

- Гра «Будь моїм голосом» (визначення звуків [а], [у] за артикуляцією перед дзеркалом).

- Гра «Впіймай звук» (з вірша): «Уранці Уляна взялася, ураз умивати Уласа».

5. Розглядання картинок.

- Гра «Назви картинку» (автобус, абрикос, ананас, удав).

- Який звук чується першим? (звук [а], [у]).

- Гра «Передзвін» (приспівування звуків [а-у-а], [у-а-а], [а-а-у], [у-а-у]).

6. Розвиток дрібної моторики «Я січу, січу капусту».

- Вправа «Ми ходили на город» (пальчикові рухи, що допомагають розвивати координацію).

7. Повторення утішок:

- «Потяг їде у-у-у, Діточок в садок везу».

- «Алла ляльку колихала а-а-а, Алла пісеньку співала: «А-а-а, а-а-а!»»

8. Гра з символами «Підбери картинку-символ до звуку».

- «Хто вимовляє «АУ», а хто «УА»».

9. Висновки.

- Підсумок заняття в ігровій формі: обговорення, що нового дізналися діти, що їм було цікаво.

Заняття 6

Тема: Голосні звуки. Звук «О»

Мета: продовжити знайомити дітей з голосними звуками, їх артикуляційними характеристиками та звучанням; формувати вміння визначати та відокремлювати звук [o] серед інших звуків, а також інтонаційно виділяти перший звук [o] в слові; вивчити символічне позначення звуку [o] за допомогою «дівчинки»; розвивати слухову увагу через вправи на інтонування та мовленнєве дихання; зміцнювати навички охайності, дисциплінованості та уважності.

Словник: звук [o], голосний, символ «дівчинка».

Обладнання: ілюстрації артикуляційного апарату; дзеркальця для спостереження за артикуляцією; набір картинок (очі, оси, олень, огірок); малюнки з символами звуків [o]; пальчикові іграшки або фігурки для гри з символами; аудіозапис з потішкою; картинки для пальчикових вправ «Дерева» та «Обведи листочок».

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- Привітання, перевірка готовності до заняття.
- Повідомлення теми заняття в цікавій формі (наприклад, загадка: «Який звук такий круглий, як бублик? Давайте разом знайдемо його!»).

2. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок).

- Вправи: «Гойдалка», «Віконечко», «Чистимо зубки».

3. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання:

«Листопад, листопад, листя жовті летять». З кольорового паперу вирізаються різноманітні листя, дітям пропонується подути на листочки.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звука [o] (перед дзеркалом):

- Звук [o] – голосний. Відкрити ротик, щоб губи стали схожими на круглий бублик. Діти дивляться на себе в дзеркало та вимовляють звук «o».
- Гра «Який звук?» – діти визначають, який звук вони чують: [o].
- Гра «Тихо – голосно» – тихо вимовляють «o-o-o», голосно – «O-O-O».
- Гра «Коротко-довго» – вимовляємо звук «o» коротко, а потім довго «o-o-o-o».
- Вправа «Передзвін» – промовити звуки: а-у-о, у-о-а, о-а-у, викласти символами звуків.

5. Розглядання картинок:

- Гра «Назви картинку»: (очі, оси, олень, огірок).
- Який звук чується першим? (звук [o]).
- Гра «Яка картинка сховалася?» – по черзі закривати картинку, що намальована, і називати її.

6. Розвиток дрібної моторики:

- Пальчикова вправа «Дерева» – дітям потрібно вказівним пальцем «малювати» гілочки дерев, активно рухати пальцями.
- Гра «Обведи листочок» – діти обводять пальцями малюнок листочка, тренуючи точність рухів.

7. Вивчення потішки:

Стогне Оля o-o-o, В неї зуб болить давно o-o-o!

8. Гра з символами:

- «Розташуй звуки у потягу» – діти допомагають символам звуків сісти в «вагончики потяга», правильно їх розташовують.
- Гра «Пішли пальчики гуляти» – запропонувати дитині пограти на піаніно та проспівати звуки.

9. Висновки. Підсумок заняття: що нового дізналися, як вимовляється звук [o].

Заняття 7

Тема: Голосні звуки. Звук «І»

Мета: продовжувати знайомити дітей з голосними звуками, їх артикуляційними характеристиками; формувати вміння відокремлювати заданий голосний звук [і] зі звукового ряду та інтонаційно визначати перший звук [і] у словах; закріпити знання про позначення звуку [і] символом «конячка»; розвивати слухову увагу, мовленнєве дихання, дрібну моторику під час виконання артикуляційних вправ і пальчикових ігор; виховувати охайність, дисциплінованість, увагу до власної артикуляції та мовлення, формувати інтерес до роботи зі звуками та їх символами.

Словник: звук [і], голосний, символ «коник».

Обладнання: дзеркальця для спостереження за артикуляцією; картки з малюнками (індик, іграшки, індіанець); символи для позначення звуків (картинка індика для звуку [і]); ілюстрації артикуляційного апарату; іграшки для імітації звуків; пальчикові іграшки для моторики (наприклад, маленькі ляльки або фігурки); аудіозаписи для ігор з інтонуванням; плакати з символами звуків.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття

- Привітання з дітьми, перевірка готовності до заняття (забезпечити, щоб кожна дитина мала дзеркальце і необхідні матеріали).

- Повідомлення теми заняття у вигляді загадки чи інтриги, щоб зацікавити дітей: «Хто хоче дізнатися, як правильно говорити, щоб звуки звучали чітко та красиво?»

2. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок).

Вправи:

- **«Індик»** (відкритий ротик, язик підняти до верхніх зубів, імітуємо півнячий крик).
- **«Парканчик»** (посмішка, відкритий рот, зуби показуємо).
- **«Дудочка»** (стискаємо губи і робимо звук як при гри на дудці).

3. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання:

«Листопад, листопад, листя жовті летять». З кольорового паперу вирізаються різноманітні листя, дітям пропонується подути на листочки.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звука [i] (перед дзеркалом).

• Звук [i] – голосний, щелепи відкриті, губи в формі посмішки, мовно нагадуємо дітям про «конячку, що вимовляє І-І-І».

• Гра на розвиток фонематичного слуху «Який звук?»:

Як звучить пташка? («І-І-І»).

Як звучить шурхіт листя? («І-І-І»).

• **Гра «Тихо – голосно»:** діти вимовляють звук [i] тихо, а потім голосно: «і-і-і» / «І-І-І».

• Гра «Коротко-довго»:

Коротко: «і».

Довго: «і-і-і-і-і».

• **Вправа «Передзвін»:** проговорити чергування звуків: «а-у-о-і», «у-о-і-а», «і-о-а-у», викладаючи відповідні символи звуків.

• **Вправа «Звукові доріжки»:** діти визначають звук [i] в словах «індик», «іграшка», «індіанець».

5. Розглядання картинок.

• Гра «Назви картинку»:

Картинки: індик, іграшки, індіанець.

Питання: Який звук чується першим? (звук [і]).

• **Гра «Яка картинка сховалася?»:** по черзі закривати картинку і називати її.

6. Розвиток дрібної моторики.

• **Пальчикова вправа «Хлопчик-пальчик»:** діти імітують рухи пальців, згинаючи їх та показуючи різні фігури, стимулюючи розвиток дрібної моторики рук.

• **Гра «Обведи листочок»:** малювання фігур пальцями на піску чи в повітрі.

7. Вивчення потішки.

«Гука лошатко: і-і-і,

Усміхніться ви мені, і-і-і».

Розучуємо з дітьми разом і співаємо, розвиваючи артикуляцію і виразність голосу.

8. Гра з символами.

• **«Покажи звук-символ, який я назвала»:** педагог називає звук, а діти повинні показати символ звуку (наприклад, «і» – малюнок індика).

9. Висновки.

• Обговорення заняття в інтерактивній формі: що нове дізналися діти? Які вправи їм сподобалися найбільше?

• Нагородження дітей за активну участь (наклейки, аплодисменти).

Заняття 8

Тема: Голосні звуки. Звук «Е»

Мета: продовжувати знайомити дітей з голосними звуками, їх артикуляційними характеристиками; формувати вміння відокремлювати заданий голосний звук [e] зі звукового ряду та інтонаційно визначати перший звук [e] у словах; закріпити знання про позначення звуку [e] символом «овечка»; розвивати слухову увагу під час інтонування, удосконалювати мовленнєве дихання, дрібну моторику під час виконання артикуляційних вправ і пальчикових ігор; виховувати охайність, дисциплінованість, уважність до власної артикуляції, заохочувати інтерес до роботи з голосними звуками та їх символами.

Словник: звук [e], голосний, символ «баранчик».

Обладнання: малюнки для артикуляційного комплексу (схематичні зображення артикуляцій); дзеркала для спостереження за артикуляцією; картки зі зображеннями символів для голосних звуків (овечка для [e]); картки з ілюстраціями предметів (ескімо, екскаватор, екран); картки для гри «Передзвін»; паперові малюнки птаха для вправи «Заштрихуй птаха».

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- Привітання з дітьми, перевірка готовності до заняття.
- Повідомлення теми заняття у цікавій формі (наприклад, через загадку: «Хто допоможе знайти голосний звук, який чути, коли ми сміємось, або говоримо «Е-е-е»?»).

2. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок).

- Вправи «Чистимо зубки», «Горішки», «Слоник» (повторення рухів і артикуляції).

- Коментарі до вправ: «Як чистимо зубки, ми робимо ротик маленьким; коли складаємо «горішки», губи складаються в маленьку букву «о», а коли рухаємо язичком, як у слоника, ротик розкривається».

3. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Птахи».

- Діти уявляють, що вони птахи, і роблять глибокі вдихи та видихи, наче летять на довгій відстані. Замість звичних «глибокий вдих», можна додавати ігрові фрази: «Крилечка вгору – глибокий вдих, крилечка вниз – видих».

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звука [e] (перед дзеркалом).

- Повторення артикуляційних вправ перед дзеркалом. Звук [e] – голосний, відкритий ротик, усмішка. Овечка вимовляє: «Е-Е-Е-Е».

- Пояснення артикуляції звуку та його важливості для правильного мовлення.

• Гра на розвиток фонематичного слуху «Який звук?»

- Виведення звуків «е» з картинок або звуків природи.

- **Гра «Тихо-голосно»** (тихо «е-е-е», голосно «Е-Е-Е»).

- **Гра «Коротко-довго»** (коротко «е», довго «е-е-е-е-е-е»).

5. Вправа «Передзвін» (підключення до інтонаційних варіантів звуків):

- Промовляємо: е-а-у, о-е-і, і-о-у, е-а-о, у-е-і, викладаємо символи звуків на картках, замінюючи їх на відповідні зображення.

6. Розглядання картинок.

- **Гра «Назви картинку»** (ескімо, екскаватор, екран).

- Визначення першого звуку в слові («Який звук чуємо на початку?»).

- **Гра «Яка картинка сховалася?»** (по черзі закривати картинку, що намальована, і називати її).

7. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Ластівка».

- Виконання вправи для розвитку дрібної моторики (рухи пальців, стиснення і розтиснення).

- **Гра «Заштрихуй птаха»** (по черзі заштриховувати малюнок птаха, акцентуючи увагу на акуратності та точності рухів).

8. Вивчення потішки:

«Е-е! – гукає Елла брата,
Давай підемо гуляти е-е-е»

- Виконання ритмічних рухів під час промовляння потішки, вправи на розвиток слухової уваги.

9. Гра з символами «Якого звука-символу не стало?».

- Діти мають знайти картинки, що відповідають певним звукам, замінити або вгадати відсутній символ.

10. Висновки.

- Обговорення заняття.

Під час підсумкової бесіди діти мають змогу підсумувати отримані знання, виражаючи власні враження від заняття. Педагог може поставити дітям запитання для уточнення їхніх досягнень: «Що нового ви дізналися сьогодні? Які звуки ми чули? Які з картинок ви запам'ятали найбільше?»

- Заохочення дітей за активну участь.

Після обговорення заняття можна організувати невелике заохочення для тих дітей, які проявили особливу активність, зацікавленість чи увагу під час вправ і ігор. Це можуть бути наклейки, смайлики або спеціальні слова вдячності. Важливо забезпечити позитивну атмосферу для всіх дітей, щоб кожен відчув себе успішним та заохоченим до подальшого розвитку.

Заняття 9

Тема: Голосні звуки. Звук «И»

Мета: продовжувати розширювати знання дітей про голосні звуки та їх артикуляційні характеристики; формувати вміння визначати заданий голосний звук [и] серед інших звуків, інтонаційно виокремлювати перший звук [и] у словах; вивчити позначення звуку [и] за допомогою символу «ведмедик»; розвивати слухову увагу та фонематичний слух під час інтонування звуків, а також мовленнєве дихання; сприяти розвитку охайності та дисциплінованості під час виконання вправ і завдань.

Словник: звук [и], голосний, символ «ведмедик».

Обладнання: малюнки для артикуляційного комплексу; дзеркала для спостереження за артикуляцією; картки зі зображеннями символів для голосних звуків (ведмедик для [и]); картки з ілюстраціями предметів (діти, ліки, літаки, горіхи, індики); картки для гри «Передзвін»; картки для гри «Чітко вимовляй звук в словах-картинках»; картки для гри «Плескай і промовляй»; картки для гри «Прочитай ряд звуків»; пальчикові малюнки для вправи «Веселі пальці – молодці»; картки для гри «Закінчи речення»; символи для гри «Що змінилося?»; наклейки для заохочення.

Хід заняття

1. Організаційний момент.

- Привітання з дітьми, створення дружньої атмосфери для заняття.
- Перевірка готовності до заняття (всі мають дзеркальця, картки, символи для звуків, матеріали для вправ).
- Повідомлення теми заняття у вигляді загадки: «Який звуковий знак схожий на звук ведмедика?»

2. Сюрпризний момент.

- Прихід ведмедика, який звертається до дітей за допомогою: «Діти, мені потрібна ваша допомога, я не можу вимовити важливий звук! Хто допоможе?»

- Розповідь гостя про свою пригоду, в якій дітям потрібно допомогти виявити правильну артикуляцію звуку [и].

3. Руханка «Зроби, як я».

- Вправи для активізації дітей: «Я покажу рух, а ви повторіть».

- Введення жестів і рухів, що імітують артикуляційні рухи: «як ми відкриваємо ротик», «як ми посміхаємося», «як вимовляємо звук».

4. Гра «Я покажу, а ти скажеш».

- Допомога дітям в знайомстві з частинами тіла та порівняння з частинами тіла тварин (наприклад, як ведмедик відкриває ротик для звуку [и]).

- Завдання для дітей: хто швидше покаже ту частину тіла, яку назвав педагог чи ведмедик.

5. Ознайомлення з артикуляцією звуку [и].

- Використання дзеркальця для спостереження артикуляції звуку. Пояснення, що при вимові звуку [и] потрібно «трішки відкрити ротик і посміхнутися».

- Порівняння звуків [и] та [і] через артикуляційні характеристики.

- Ведмедик промовляє звук «И-И-И-И», а діти повторюють разом з ним.

6. Фонетико-артикуляційні вправи.

- Гра на розвиток фонематичного слуху: «Який звук?» – діти визначають, який звук чують у словах (діти, ліки, літаки, горіхи, індики).

- Гра «Тихо – голосно»: діти промовляють звук [и] тихо й голосно (и, И-И-И-И).

- Гра «Коротко – довго»: вимовляємо звук [и] коротко і довго (и, и-и-и-и).

- Гра «Спіймай звук»: діти чують послідовність звуків і мають «спіймати» правильний звук [и] серед інших.

- Вправа «Передзвін»: проговорити різні комбінації звуків: «и-а-у», «и-е-і», «і-о-и», «е-а-и», «у-е-и».

7. Розглядання картинок і інтерактивні ігри.

- Гра «Чітко вимовляй звук у словах-картинках»: діти повинні чітко вимовляти звук [и] в таких словах, як «діти», «ліки», «літаки», «горіхи», «індики».

- Гра «Плескай і промовляй»: діти плескають в долоні, вимовляючи склади (ку-би-ки, куль-ки, ба-на-ни).

- Завдання: «Який звук зустрічається найчастіше?» – діти визначають, що це звук [и].

- Гра «Прочитай ряд звуків» за допомогою картинок-символів.

8. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Веселі пальці-молодці».

- Виконання пальчикової гімнастики, що допомагає розвивати дрібну моторику та готувати пальці до артикуляційних вправ.

9. Інтерактивні ігри.

- Гра «Закінчи речення»: діти закінчують речення, вживаючи слова, що починаються на звук [и].

Примірники: «У морі плаває... кит», «Мишей ловить... кіт», «На вулиці стоїть... дім», «З труби валить... дим».

- Гра з символами «Що змінилося?»: діти намагаються вгадати, який символ змінився в картинці.

- Гра «Пішли пальчики гуляти»: активна гра для розвитку моторики, де пальці дітей уявляють різних тварин.

10. Підсумок заняття та рефлексія.

- Підсумок заняття у формі запитань: «Що нового ви дізналися про звук [и]?», «Які ігри були найцікавішими?».

- Заохочення дітей за активну участь у занятті. Подяка від ведмедика та нагородження символічними подарунками для кожної дитини.

Заняття 10

Тема: Голосні звуки

Мета: продовжувати формувати уявлення про голосні звуки та їх артикуляційні характеристики; розвивати вміння відокремлювати заданий голосний звук зі звукового ряду, інтонаційно визначати перший звук у слові, поділяти слова на «частинки» (склади); закріпити позначення голосних звуків символами; розвивати слухову увагу, фонематичне сприймання, мовленнєве дихання, дрібну моторику пальців рук; сприяти розвитку дисциплінованості, зосередженості та охайності під час виконання завдань.

Словник: голосні звуки, назви звуків-символів.

Обладнання: дзеркала для спостереження за артикуляцією; картки зі зображеннями символів для голосних звуків (наприклад, «ведмедик» для звуку [и]); картки з ілюстраціями предметів (айстра, обруч, ескімо, учень, іграшки, акваріум, олівці, екскаватор, окуляри, українка, ізюм); малюнки для гри «Знайди відгадки»; картки для гри «Передзвін»; пальчикові малюнки для розвитку моторики (білочка); плакат для потішки; символи звуків для гри «Знайди будиночок для звуку».

Хід заняття

1. Організаційний момент:

- Привітання з дітьми.
- Перевірка готовності до заняття (впевнитися, що кожна дитина має дзеркальце та потрібні матеріали).
- Повідомлення теми заняття у цікавій формі, наприклад, через загадку: «Які звуки нас оточують? Сьогодні ми навчимося розпізнавати їх і правильно вимовляти!»

2. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок).

- Вправи:

- «Горішки» (відкриті губи, мовленнєвий рух схожий на відкусування горіха).
- «Гойдалка» (м'який рух губами зліва направо).
- «Млинчик» (повільно витягнути губи вперед, як під час вимови звуку [o]).

3. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання.

- Вправа «Осінні листочки» – діти «пускають» листочки, використовуючи мовленнєве дихання, вдихаючи через ніс і видихаючи через рот.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика голосних звуків (перед дзеркалом).

- Визначення голосних звуків за допомогою дзеркала для коригування артикуляції.
- Гра на розвиток фонематичного слуху «Спіймай звук?» – діти повинні вловити правильний звук у словах.
- Гра «Назви 1-й звук в слові» (слова: айстра, обруч, ескімо, учень, іграшки, акваріум, олівці, екскаватор, окуляри, українка, ізюм).
- Гра «Подивись на картинку і скажи, який звук вимовляє кожна дитина» – діти повинні визначити перший звук в кожному слові.
- Вправа «Передзвін» (промовити: а-у-о-е-і-и, о-е-и-а-у-і, и-а-о-у-е-і, а-е-у-і-о-и, викласти символами).

5. Розглядання картинок.

- Гра «Знайди відгадки» (слова-картинки: яблуко, екран, індик, оселедці).
- Гра «Назви частинки слова» – поділ на склади з опорою на картинки.
- Гра «Прочитай ряд звуків» – з картинками-символами.

6. Розвиток дрібної моторики.

- Пальчикова вправа «Білочка» – діти повторюють рухи пальців за педагогом, уявляючи, що вони білочки.

- Вправа «Знайди частину до одягу, взуття» – розвиток дрібної моторики за допомогою іграшок.

7. Вивчення потішки:

«Ротик відкривається: А-А-А,
Трішки розкривається: И-И-И,
Губки округляються: О-О-О,
Потім усміхаються: І-І-І,
Губки витягаються: У-У-У,
Ротик відкривається: Е-Е-Е.»

8. Гра з символами:

- «Знайди будиночок для звуку» – діти шукають відповідні символи звуків у картках.

- «Лабіринт» – діти, рухаючись за певними схемами, знаходять «правильний шлях» для кожного звука.

9. Висновки:

- Обговорення: «Що нового дізналися сьогодні? Які звуки почули найбільше?»

- Заохочення активних учасників заняття.

- Подяка дітям за допомогу і вміння правильно виконувати завдання.

- Нагородження за активну участь (наприклад, наклейки, смайлики).

Заняття 11

Тема: Приголосні звуки. Звук [п]

Мета: ознайомити дітей з поняттям «приголосні звуки», їх артикуляційними характеристиками; удосконалити вимову та артикуляцію звука [п]; формувати вміння виділяти приголосний звук [п] у звуковому ряді, визначати його на початку слова та поділяти слова на частини; закріпити позначення звука [п] символом; розвивати фонематичне сприймання, силу видиху та дрібну моторику пальців рук; виховувати дисциплінованість, уважність і зосередженість під час виконання вправ.

Словник: приголосні звуки, звук [п], назва звука-символу «чайник».

Обладнання: дзеркала для спостереження за артикуляцією; картки з символами для приголосного звуку [п]; картки з ілюстраціями предметів (папуга, піджак, пінгвін, потяг); малюнки для артикуляційних вправ (павучок, чайник, пароплав); картки для гри «Знайди пару»; картки для гри «Прочитай ряд звуків»; картки для поділу слів на склади; нитки для вправи «Павучок».

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- Привітання з дітьми.
- Перевірка готовності до заняття (педагог запитує, чи всі мають необхідні матеріали, дзеркальця).
- Повідомлення теми заняття в цікавій формі: «Сьогодні ми дізнаємося про цікаву тваринку, а також навчимося вимовляти новий звук. Хто з вас любить слухати, як закипає чайник?»

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Павучок».

- Педагог демонструє, як дмухати на паперового павучка, що висить на ниточці. Діти повинні обережно подути, щоб павучок почав рухатись.
- Розмовляти про те, як павучок на нитці рухається, ускладнюючи завдання для дітей: «Давайте разом допоможемо павучку покататися по ниточці!»

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом):

- Вправи «Смачне варення» – діти роблять рухи, як павучок, що бігає по колу.
- Вправа «Хованки» – діти уявляють, що павучок грає в хованки, а вони намагаються знайти його за допомогою артикуляції звуків.
- Вправа «Пароплав» – спіймали павучка і пригощаємо його чаєм, імітуємо звук «п-п-п-п», повторюючи його кілька разів.
- Педагог наголошує, що важливо не тільки рухати губами, а й правильно вимовляти звуки.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звука [п] (перед дзеркалом).

- Педагог пояснює, що звук [п] – це приголосний, для його вимови потрібно стискати губи і відпускати їх, нагадуючи звук «п-п-п».
- Гра «Чайник» – діти імітують, як кипить чайник, вимовляючи «п-п-п-п». Педагог демонструє, як правильно вимовляти цей звук, і діти повторюють.
- Гра на розвиток фонематичного слуху «Спіймай звук?» – дітям пропонують визначити, який звук звучить у словах: п, к, т, п, м, д, п, п.
- Гра «Назви 1-й звук в слові» – діти визначають перший звук у словах: «печиво», «піджак», «папуга», «пінгвін», «потяг».

- Гра «Назви частинки слова» – діти поділяють слова на склади.

- Гра «Прочитай ряд звуків» – діти за допомогою картинок-символів вимовляють ряди звуків.

5. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Мирилочка».

- Педагог проводить пальчикову вправу, де діти зображають різні рухи пальцями, виконуючи вправу «Мирилочка». Вона сприяє розвитку дрібної моторики і гнучкості пальців.

6. Вправа «Промовляй чистомовки».

- Діти тренують вимову звуків через чистомовки:

Уп-уп-уп – їсть Поліна суп.

Ап-ап-ап – пасеться цап.

Пан-пан-пан – малює півника Степан.

Пух-пух-пух – летить пух.

Пани-пани-пани – у вазі тюльпани.

Апка-апка-апка – на столі папка.

7. Гра з символами: «Знайди пару», «Пінгвіни на крижині».

- Запропонувати дітям знайти однакових сніговичків і пінгвінят та з'єднати їх.

8. Висновок:

- Підсумок заняття: педагог запитує, що нового діти дізналися, який звук сьогодні ми вивчали, яким способом ми тренували мовленнєве дихання і артикуляцію.

- Заохочення за активну участь у занятті.

- Роздача маленьких подарунків (наклейок або смайликів) за успішну роботу.

Заняття завершується позитивною ноткою та вдячністю дітям за їхні зусилля!

Заняття 12

Тема: Приголосні звуки. Звук [Б]

Мета: продовжувати давати поняття про приголосні звуки, їх артикуляційні характеристики, уточнити вимову та артикуляцію звука [б]; формувати уміння відокремлювати заданий приголосний звук зі звукового ряду; відтворювати ритмічний малюнок в словах, інтонаційно визначати перший звук в слові, поділяти слова на «частинки»; закріпити позначення приголосного звуку символом; розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук; виховувати дисциплінованість.

Словник: приголосні звуки, звук [б], назва звука-символу «барабан».

Обладнання: картки із символами звуків, картинки барабана, картки з малюнками для поділу на склади, картинки-символи для вправи «Прочитай ряд звуків», картки для гри «З'єднай звуки», картинки для гри «Пінгвінові шапочки», павучок з паперу на нитці, дзеркала, малюнки для артикуляційного комплексу, картки для вправи на розвиток дрібної моторики, малюнки для гри «Назви 1-й звук в слові», символи звуків для гри з картками.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- Привітання з дітьми, перевірка готовності до заняття.
- Повідомлення теми заняття у цікавій формі: «Сьогодні ми будемо працювати над новим звуком і вчитися правильно його вимовляти». А який цей звук, ви дізнаєтесь трішки пізніше».

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Павучок».

- Дмухати на паперового павучка, прикріпленого до ниточки. Діти намагаються посилено дмухати так, щоб павучок рухався, тренуючи силу видиху.

- Акцент на правильне, спокійне дихання і контроль над диханням.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

Виконання вправ для розвитку артикуляційної моторики з опорою на малюнки та дзеркала:

- **«Місимо тісто»** – рухи руками, що імітують замішування тіста, разом із промовлянням звуків.

- **«Млинці»** – рухи руками, що імітують приготування млинців, промовляючи звуки в такт рухам.

- **«Чистимо зубки»** – м'які рухи пальцями по щічках, які імітують чистку зубів, разом із вимовою звуків.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звука [б] (перед дзеркалом).

- Діти спостерігають за своїми рухами губ і язика в дзеркалі при вимові звуку [б]. Промовляють звук вчитель разом із дітьми, звертаючи увагу на округлення губ і вибуховий характер звука.

- Гра **«Барабан»**: показуємо картинку барабана і імітуємо його звучання: «Б-б-б-б-б». Вивчаємо символ звуку [б] через асоціацію з барабаном.

- Гра на розвиток фонематичного слуху **«Спіймай звук?»**: діти вибирають правильний звук з ряду (п, б, к, б, т, п, м, б, д, п, п, б, б).

- Гра **«Назви 1-й звук в слові»**: діти мають визначити перший звук у словах, таких як: батон, бубон, бант, бегемот, бублик.

- Гра **«Назви частинки слова»**: діти поділяють слова на склади з допомогою карток або малюнків.

• **Гра «Прочитай ряд звуків»** за допомогою картинок-символів. Діти по черзі вимовляють звуки в рядку.

5. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Коза-рогата».

Виконання вправи «**Барабан**» – по черзі з'єднуємо пальчики обох рук, тренуючи дрібну моторику та координацію рухів пальців:

Ба-ба, би-би, бе-бе,

бо-бо, бу-бу;

Ба-би-бе-бо-бу;

аб-иб-еб-об-уб

6. Гра «Промовляй чистомовки».

Діти працюють з чистомовками, намагаючись вимовляти їх чітко та правильно, повторюючи:

Ба-ба-ба – у Богдана є труба,

Би-би-би – на галявині дуби,

Бі-бі-бі – бублик я купив собі,

Бе-бе-бе – бачу, бачу я тебе,

Бок-бок-бок – спекла бабуся колобок.

Додатково можна варіювати темп виконання.

7. Гра з символами: «З'єднай звуки». **«Пінгвінові шапочки».**

Діти отримують картки з символами звуків, і завдання – з'єднати їх в правильному порядку, обираючи відповідний символ для кожного звуку.

8. Висновки.

• Підсумок заняття: запитуємо дітей, що нового вони дізналися. Діти мають можливість поділитися своїми враженнями.

• Заохочення дітей за активну участь, вправність та старанність. Підкреслюємо важливість правильної вимови звуків і правильного дихання для розвитку мовлення.

Заняття 13

Тема: Приголосні звуки. Звуки [П]-[Б]

Мета: продовжувати давати поняття про приголосні звуки, їх артикуляційні характеристики, розрізняти звуки [п-б] на слух та за артикуляцією, вміння виділяти їх на початку слова; формувати уявлення про звуковий склад слова, послідовність і кількість звуків у слові, розрізняти короткі і довгі слова, закріпити позначення приголосних звуків символами; розвивати мовленнєве дихання, фонематичне сприймання елементарні навички фонематичного аналізу та синтезу, дрібну моторику пальців рук, діалогічне мовлення; виховувати дисциплінованість.

Словник: приголосні звуки, звуки [п] - [б], назва звуків-символів: «чайник», «барабан».

Обладнання: дзеркала для кожної дитини; паперовий павучок на ниточці; барабан або предмет, що імітує звук барабана; картки з символами звуків [п] та [б]; картки для гри «Короткі та довгі слова», «Розрізняй», «Прочитай ряд звуків»; ілюстрації до вправи «Місимо тісто», «Млинці», «Чистимо зубки»; картки з малюнками хмаринок для гри «Зверху-знизу»; картки з різними символами для гри «Хмаринки-веселинки»; картки з зображенням предметів, що містять звуки [п] і [б].

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- Привітання з дітьми.
- Перевірка готовності до заняття (переконатися, що кожна дитина має дзеркальце та необхідні матеріали).
- Повідомлення теми заняття через гру чи загадку: «Хто може розпізнати звуки, які ми чуємо навколо нас?» або «Сьогодні ми будемо навчатися правильно вимовляти звуки, схожі на звук барабана та павучка».

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Павучок», «Барабан».

- «Павучок»: діти дують на паперового павучка, що висить на ниточці.

- «Барабан»: імітуємо звук барабана, дмухаючи на уявний барабан: «Б-б-б-б». Під час вправи діти отримують завдання дмухати з різною силою, що розвиває дихання.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

- Вправи:

- «Місимо тісто» (активно рухаємо руками, імітуючи місіння тесту).

- «Млинці» (візуалізуємо процес приготування млинців, активно рухаючи губами).

- «Чистимо зубки» (маленькими круговими рухами імітуємо чистку зубів).

Усі вправи проводимо перед дзеркалом для самоконтролю правильної артикуляції.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуків [п] - [б] (перед дзеркалом).

- **Гра «Короткі та довгі слова»:**

- Діти називають слова, що містять звуки [п] і [б]: пар, пароплав, пень, паровоз, бублик, бант, дуб.

- **Гра «Розрізняй»:**

- Діти голосно вимовляють слова зі звуком [п] і тихо – зі звуком [б]. (Приклад: подушка, півник, бант, бублик, потяг, будинок).

- **Гра «Прочитай ряд звуків»:**

- Діти допомагають вивчити звуки за допомогою картинок-символів, промовляючи їх у правильному порядку: п-п-п, б-б-б.

5. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Бабуся».

- Діти виконують вправу, з'єднуючи пальчики обох рук, тренуючи їх для кращої координації.

- **Вправа «Гра на барабані»:**

- З'єднуємо пальчики і промовляємо склади: па-ба, пи-би, пе-бе, по-бо, пу-бу, па-пи-пе-по-пу, аб-иб-еб-об-уб, ба-би-бе-бо-бу.

6. Гра з символами: «Зверху-знизу». «Хмаринки-веселинки».

- Використовуємо картки або символи для цієї гри, де діти вибирають правильні пари. Символи можуть бути представлені у вигляді хмаринок, які діти повинні з'єднати за принципом «зверху-знизу».

7. Висновки.

- Підсумок заняття у формі запитань: «Що нового ви дізналися сьогодні?», «Який звук було найцікавіше вивчати?», «Як ви вважаєте, чому важливо вивчати звуки?»

- Подяка дітям за активну участь.

- Завершення заняття похвалою для дітей, які проявили себе найбільш старанно.

Заняття 14

Тема: Приголосні звуки. Звук [М]

Мета: продовжувати давати поняття про приголосні звуки, їх артикуляційні характеристики, уточнити вимову та артикуляцію звука [м]; формувати уміння відокремлювати заданий приголосний звук зі звукового ряду; відтворювати ритмічний малюнок в словах, інтонаційно визначати перший звук в слові, поділяти слова на «частинки»; закріпити позначення приголосного звуку символом, «читати» слова-символи; розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук; виховувати дисциплінованість, уміння застосовувати набуті знання в практичній діяльності.

Словник: приголосні звуки, звук [м], назва звука-символа «корова».

Обладнання: картки з зображеннями корови, телятка, бика, пташки, паперові фігури для виготовлення сніжинок, картки з символами звуків, прищіпки, картинки із зображенням продуктів (мама, метелик, маска, мило, мавпа), дзеркала, папір для виготовлення пташок.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- Діти отримують листа від маленької корівки, яка запрошує їх на гостину, бо вона дуже сумує. Вона хоче, щоб діти допомогли їй віднайти всі звуки, які вона чує.

- Діти збирають для корівки «гостинці» (картинки – мама, метелик, маска, мило, мавпа).

- Для мотивації: загадка про корову, яка підводить до теми звука [м].

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Сніжинка».

- Діти дмухають на сніжинку, яка легенько ковзає по поверхні (на столі або в повітрі), тренуючи вдих і видих.

3. Артикуляційний комплекс «Пташка» з опорою на малюнки.

- Вправа «Хоботок» – корівка збрала губи в трубочку, «мукає» (змикаємо губи і вимовляємо [м]).

- Вправа «Віконечко» – корівка відкрила губи, показує «віконечко» і вигукує «м-м-м».

- Емоційний компонент:

Маленька корівка сумно мукає: «м-м-м»,

Велика корова сердиться: «М-М-М»,

Корівка співає на ніч: «м-м-м» (тихо).

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуку [м].

- Діти перед дзеркалом перевіряють, як працюють губи та язик під час вимови звуку [м].

- Звук [м] – приголосний, позначаємо картинкою корови.

5. Розвиток фонематичного слуху та вправи на звуки.

- Гра «Спіймай звук» – діти повинні почути та вимовити потрібний звук: [п], [б], [к], [т], [м], [л], [д].

- Гра «Проспівай пісеньку» – діти співають пісеньку про корівку, використовуючи високий, середній та низький голос:

Маленьке телятко співає: «му-у-у» (високим голосом),

Мама-корова: «му-у-у» (середнім голосом),

Тато-бик: «му-у-у» (низьким голосом).

- Гра «Назви 1-й звук в слові»: діти слухають слова (мама, метелик, маска, мило, мавпа) і називають перший звук – [м].

- Гра «Назви частинки слова»: діти ділять слова на склади (мама – ма-ма, маска – мас-ка).

6. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Сніжок».

Діти рухають пальчиками, ніби виготовляють сніжок: обертають, стискають і розтискають пальці, здувають «сніжинки» (вдих-видих).

7. Гра «Прочитай ряд звуків».

За допомогою картинок-символів діти вимовляють і складають звуки у певному порядку: [м], [п], [б], [к], [т].

Під час гри педагог допомагає правильно вимовити звуки та перевіряє артикуляцію кожного.

8. Скоромовка:

«Мила митися не вмiла –
Мила мило з рук не змила».

Діти разом з педагогом виконують скоромовку, звертаючи увагу на чiткiсть вимови звукiв [м] i [i].

9. Гра з символами: «Дорiжки». «Що вибере бджiлка?».

Запропонувати дiтям допомогти бджiлцi зiбрати мед.

10. Висновки.

Запитання до дiтей:

«Що нового ви дiзналися про звук [м]?»

«Якi звуки були вам найцiкавiшi?»

- Подяка корiвцi за цiкаву подорож.
- Роздача дiтям наклейок у виглядi корiвки або iнших тваринок.

Заняття 15

Тема: Приголосні звуки. Звук [н]

Мета: продовжувати давати поняття про приголосні звуки, їх артикуляційні характеристики, уточнити вимову та артикуляцію звука [н]; формувати уміння відокремлювати заданий приголосний звук зі звукового ряду; відтворювати ритмічний малюнок в словах, інтонаційно визначати перший звук в слові, поділяти слова на «частинки»; закріпити позначення приголосного звуку символом; розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук; виховувати дисциплінованість.

Словник: приголосні звуки, звук [н], назва звука-символа «хлопчик».

Обладнання: дзеркала; картинки із зображенням пташки, хлопчика на конячці, ножика, півня, кавуна, банана, панчох; паперові пташки; коробочка для пташок; символ звука [н] (хлопчик Назарчик); картки-символи зі звуками; картки із зимовими персонажами (сніговик, пінгвін); музичний супровід; наклейки або символи у формі конячки чи пташки.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

Запитання до дітей: «Чи знаєте ви, як плаче хлопчик, коли сумує?» (Підводить до вивчення звука [н]).

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Пташка».

- Дітям роздають виготовлені паперові пташки. Й пропонується подмухати на них, немовби вони «летять» до свого будиночка.

- Варіанти: пташка летить вище – сильний подих; нижче – слабший подих.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

- **Вправа «Годинник»:** язик рухається від одного куточка губ до іншого, імітуючи стрілки годинника.

- **Вправа «Чашечка»:** язик піднятий, бокові краї язика торкаються верхніх зубів.

- **Емоційний компонент:**

Хлопчик весело сміється – «ха-ха-ха».

Хлопчик сумує – «н-н-н».

Хлопчик просить ласощів – «ням-ням-ням».

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звука [н] (перед дзеркалом).

- **Показ картинки «хлопчик на конячці».**

Запитання:

«Як хлопчик підганяє конячку?» (Но-но-но).

«Як плаче хлопчик?» (Н-н-н).

- **Артикуляція:** язик піднімається до верхніх зубів, дихання рівне, звук м'який.

- **Вивчення символу звука [н]** – «хлопчик Назарчик».

- **Гра «Спіймай звук?»**

- Вчитель читає ряд звуків (п, б, к, м, н, б, д, н, п).

Діти піднімають картку з символом «хлопчик Назарчик», коли чують звук [н].

- **Гра «Назви 1-й звук у слові»**

- Ножик, півень, кавун, банан, панчохи.

- **Гра «Назви частинки слова»**

- Діти розбивають слова на склади, плескаючи в долоні.

5. Розвиток дрібної моторики.

- **Пальчикова вправа «Горобці»:**

- Діти рухають пальчиками, ніби вони горобці, які клюють зернятка.

6. Гра «Прочитай ряд звуків».

- Використання карток-символів із зображенням хлопчика (н) і різних предметів, що починаються на інші звуки.

- Завдання: знайти, де захований символ «хлопчик Назарчик».

7. Потішка.

- **Вивчення потішки в ігровій формі:**

«Ніна кашу не доїла,
Ніні каша надоїла».

- Завдання: промовити потішку з різними інтонаціями (весело, сумно, сердито).

8. Гра з символами:

- **«Годинник»:** діти вибудовують «стрілки» годинника зі звуків (наприклад, [н], [п], [к]) та показують час, підбираючи правильний символ.

- **«Зимові забави зі сніговичками та пінгвінятами»:** запропонувати дитині знайти однакових сніговичків і пінгвінят та з'єднати їх.

9. Висновки.

- Запитання до дітей:

- «Що нового дізналися про звук [н]?»

- «Яка вправа вам сподобалася найбільше?»

Заняття 16

Тема: Приголосні звуки. Звуки [М]-[Н]

Мета: продовжувати давати поняття про приголосні звуки, їх артикуляційні характеристики, розрізняти звуки [м] - [н] на слух та за артикуляцією, вміння виділяти їх наприкінці слова; відтворювати ритмічний малюнок в словах, інтонаційно визначати перший звук в слові, поділяти слова на «частинки»; закріпити позначення приголосного звуку символом; розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук; виховувати дисциплінованість.

Словник: приголосні звуки, звук [м], звук [н], назва звука-символа «корова», «хлопчик Назарчик

Обладнання: дзеркала; паперові сніжинки; картинки із зображенням годинника, чашечки, макаронів, ялинки; символи звуків [м] і [н] (машина, мама, ніж, носик); картки зі словами для гри; паперова ялинка; кольорові олівці (зелений, жовтий); музичний супровід; наклейки або символи у формі сніжинки чи ялинки.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- До дітей завітала Сніжинка, яка запросила їх допомогти прикрасити ялинку до свята.

- Для мотивації: загадка про сніжинку, яка підводить до теми звуків [м] та [н].

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Сніжинка».

- Діти дмухають на сніжинку, що лежить на долоньці, і спостерігають, як вона «танцює».

Ускладнення: спробуйте дмухати сильніше й слабше, щоб змінити рух сніжинки.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

- **Вправа «Годинник»** – язик рухається з боку в бік, імітуючи рух маятника.

- **Вправа «Чашечка»** – язик піднімається, утворюючи «чашечку».

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуків [м] і [н] (перед дзеркалом).

- **Закріплення артикуляції:**

- Звук [м]: губи змикаються, повітря проходить через ніс.

- Звук [н]: язичок торкається верхніх зубів, повітря проходить через ніс.

- **Гра «Повтори склади, слова»:** діти чітко вимовляють склади (му, ну, мо, но, ми, ни, ме, не, ма, на).

- **Гра «Обведи олівцем»:**

- Зеленим кольором – слова зі звуком [м] (мак, машина, мама).

- Жовтим кольором – слова зі звуком [н] (ніж, носик, Ніна).

- **Гра «Назви частинки слова»:** діти поділяють слова (машина, макарони, ніж, ялина) на склади.

5. Розвиток дрібної моторики.

- **Пальчикова вправа «Горобці»:** діти швидко рухають пальцями, імітуючи, як горобці клюють зерно.

- Додатково: рухи пальців супроводжуються ритмічними звуками [м-м-м], [н-н-н].

6. Гра «Проведи пальчиком і «прочитай».

- За допомогою картинок-символів діти проводять пальчиком по контуру сніжинки й «читають» звук чи склад.

7. Скоромовки.

Діти слухають і повторюють скоромовки:

- *«В мисці масло й макарони,
Зїсть їх Марк, як охолоне!»*

- *«Звала по малину Марина Галину.
Галина Марину звала по калину».*

Виконується як повільно, так і швидко, з різною інтонацією (весело, сумно).

8. Гра з символами: «Хто швидше знайде слово», «Шишки на ялинку».

- Діти вибирають символи зі словами, що містять звуки [м] і [н], і прикріплюють «шишки» на паперову ялинку.

- Завдання: хто швидше знайде всі слова й розмістить шишки на своїй ялинці.

9. Висновки.

- Обговорення:
 - Що нового ви дізналися сьогодні?
 - Які звуки ми вчилися вимовляти?
 - Що сподобалося найбільше?
 - Подяка Сніжинці за цікаве завдання.
 - Роздача наклейок або символів у формі сніжинки чи ялинки.

Заняття 17

Тема: Приголосні звуки. Звуки [Т], [Т']

Мета: продовжувати давати поняття про приголосні звуки, їх артикуляційні характеристики, уточнити вимову та артикуляцію звука [т]; формувати уміння відокремлювати заданий приголосний звук зі звукового ряду; відтворювати ритмічний малюнок в словах, інтонаційно визначати перший звук в слові, поділяти слова на «частинки»; закріпити позначення приголосного звуку символом; розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук; виховувати дисциплінованість.

Словник: приголосні звуки, звук [т], назва звука-символа «МОЛОТОК».

Обладнання: паперові крапельки; дзеркала; картинки із зображенням молотка, тварин, годинника, рукавичок; символи звуків [т]; картки зі словами; паперові рукавички різних кольорів; наклейки або символи у формі молоточка чи крапельки; музичний супровід (за потреби).

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

Для мотивації: загадка про молоток, яка підводить до теми звука [т].

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Крапелька».

Діти дмухають на крапельку так, щоб вона «політала».

Ускладнення: дмухати сильно й слабо, відчуваючи зміну сили видиху.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

• **Вправа «Хоботок»** – губи витягуються вперед трубочкою, як у слоника.

- **Вправа «Дудочка»** – губи змикаються, а язичок піднімається до піднебіння.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуку [т] (перед дзеркалом).

Закріплення артикуляції:

- Діти піднімають язичок до верхнього піднебіння та чітко вимовляють звук [т].

- Імітація звуку великого молотка: *тук-тук-тук*.

- Імітація звуку маленького молоточка: *тьок-тьок-тьок*.

Гра «Спіймай звук?»: діти плескають у долоні, почувши звук [т] серед інших (т, б, к, т, т, п, м, б, д, т, п, т, б).

Гра «Повтори склади»:

- Звичайні склади: та-ту-те; тя-ті-тю; ти-то-та.

- З різною силою голосу: тихо (та-та-та), голосно (ТА-ТА-ТА).

Гра «Відтвори звуконаслідування»:

- Як тупотять ніжки (тук-тук-тук).

- Як цокає годинник (тик-так).

5. Розвиток дрібної моторики.

• Пальчикова вправа «Дзеркало»:

- Діти з'єднують пальчики двох рук, утворюючи «дзеркало», і по черзі відкривають та закривають його.

6. Гра «Прочитай ряд звуків».

- Використовуються картинки-символи (молоток та ін.).

- Діти складають ряд символів і «читають» звуки, які вони позначають.

7. Гра «Різнокольорові рукавички».

- На столі лежать паперові рукавички різних кольорів.

Завдання: знайти рукавички зі словами, які починаються на звук [т].

8. Скоромовка:

- Повільне й чітке промовляння скоромовки:

*Туман в траві стеріг отару,
Не дасть отару на поталу.*

Змагання: хто швидше й без помилок промовить скоромовку.

9. Гра з символами: «Знайди слово, яке починається зі звука-символу...».

• Діти шукають слова на зображеннях, що починаються зі звука [т] (трамвай, трактор, тісто, тигр).

10. Гра «Подарунки тваринам».

• Діти допомагають роздати подарунки (картинки) тваринам, називаючи звук, з якого починається слово.

11. Висновки.

Запитання:

- Що цікавого дізналися сьогодні?
- Який звук ми вчилися вимовляти?
- Що вам сподобалося найбільше?
- Роздача наклейок або символів у формі молоточка чи крапельки.

Заняття 18

Тема: Приголосні звуки. Звуки [Д], [Д']

Мета: продовжувати давати поняття про приголосні звуки, їх артикуляційні характеристики, уточнити вимову та артикуляцію звука [д]; формувати уміння відокремлювати заданий приголосний звук зі звукового ряду; відтворювати ритмічний малюнок в словах, інтонаційно визначати перший звук в слові, поділяти слова на «частинки»; закріпити позначення приголосного звуку символом; розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук; виховувати дисциплінованість.

Словник: приголосні звуки, звук [д], назва звука-символа «дятел».

Обладнання: паперові дятли; дзеркала; картинки із зображеннями дятла, молотка, драбини, дудки, дому, дині; символи звуків [д], [т]; картки зі словами; музичний супровід (для гри з сопілкою); паперові малинки; наклейки чи символи із зображенням дятла.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

Мотивація: загадка про дятла (хто стукає у лісі молоточком?).

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Прилетіли дятли».

- Завдання: дмухати на паперових дятлів, щоб вони «літали».

- Варіанти: дмухати сильно (довгі польоти) та слабо (короткі польоти).

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

- **Вправа «Чистимо зубки»** – діти проводять язиком по внутрішньому боці верхніх та нижніх зубів.

- **Вправа «Покатаємо цукерку»** – язичок рухається по піднебінню вперед-назад, як ніби котить цукерку.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звука [д] (перед дзеркалом).

- **Артикуляція:**

- Підняти язичок до верхніх зубів і чітко вимовляти звук [д] (імітація звуку великого дятла: *дук-дук-дук*).

- Вимовляти м'який звук [д'] (як стукає маленький дятлик: *дьок-дьок-дьок*).

- **Гра «Як Денис грає на сопілці?»:** діти імітують звук сопілки (*ду-ду-ду-у-у*).

- **Гра «Повтори»:** діти відтворюють комбінації звуків із різною інтонацією:

- Високий голос: *дін-дон*.

- Низький голос: *дон-дін*.

- **Гра «Що зображено на картинці?»:** діти називають предмети, зображені на малюнках, що починаються зі звуку [д] (дятел, драбина, дудка, дім, диня).

5. Розвиток дрібної моторики.

- **Пальчикова вправа «Веселі пальці-молодці»:**

- Діти згинають і розгинають пальчики, імітуючи рухи дятла, який довбає дерево.

- Промовляють: *дук-дук-дук, дятел дерево стук-стук-стук*.

- Ускладнення: пальцями «стукати» по поверхні столу, змагаючись, хто швидше.

6. Гра «Прочитай ряд звуків».

- Використання картинок-символів для звуків (наприклад, дятел – [д], молоток – [т]).

- Завдання: скласти ряд символів і прочитати їх, наприклад: *д-т-дь-ть*.

7. Гра «Пінгвіни з півдня».

- Завдання: провести пінгвінів (картинки) до їхніх домівок, називаючи звуки в словах, які містяться на шляху (наприклад: диня, дудка, дрова).

8. Скоромовка:

Спочатку читання скоромовки повільно, акцентуючи звук [д].

*Дятел дерево довбив,
Дід Додон в дуду дудів.
Стуком діда розбудив.*

Поступово пришвидшувати темп.

Змагання: хто правильно та швидко промовить скоромовку без помилок.

9. Гра з символами:

- **«Малинка для ведмедика»:** діти знаходять слова, які починаються зі звука [д], і віддають їх ведмедику.

- **«Ведмежатко і малинка»:** діти вибирають малинки (картки) зі словами, які містять звук [д].

10. Висновки.

- Який звук ми сьогодні вчилися вимовляти? Що сподобалося найбільше? Роздача наклейок чи символів із зображенням дятлика.

Заняття 19

Тема: Приголосні звуки. Звуки [Т]-[Д], [Т']-[Д']

Мета: закріпити поняття «приголосний звук»; уточнити артикуляцію та вимову приголосних звуків [т]-[д]; продовжувати формувати вміння диференціювати ці звуки за ознаками близькості акустичних властивостей; вправляти дітей у відтворенні ритмічного малюнка слова; формувати вміння визначати в слові кінцевий приголосний звук, інтонаційно виділений голосом; удосконалювати вміння розрізняти довгі та короткі слова на слух; розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук; виховувати правильний, помірний темп мовлення.

Словник: приголосні звуки, звук [т], звук [д], назва звуків-символів.

Обладнання: паперові сніжинки; дзеркала для кожної дитини; малюнки для артикуляційних вправ; символи звуків [т], [д], [т'], [д'] (молоток, дятел тощо); клавіс або інший ритмічний інструмент; картки зі складами та словами; картинки з предметами для визначення кінцевого звука; паперові сніжинки для гри «Що сховалося під сніжинкою?»; символи для гри «Хмаринки-веселинки»; картка із зображенням осіннього дерева; наклейки чи символи-сніжинки для нагородження.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

Педагог привертає увагу дітей, загадуючи загадку:

«У повітрі кружляють, землю прикрашають. Що це?»

(Сніжинки). Після відгадки повідомляє тему заняття.

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Летять сніжинки».

Діти дмухають на паперові сніжинки, щоб вони «летіли», змінюючи силу дихання. Завдання – контролювати плавний і тривалий видих.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

- Вправа «Годинник» – язик переміщається між кутиками рота, як маятник.
- Вправа «Смачне варення» – діти облизують губи круговими рухами.

Додатково: вправа «Молоточок» – язиком постукують по верхньому піднебінню, вимовляючи звуки [т] та [д].

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуків [т]-[д] і [т']-[д'] (перед дзеркалом).

- Показ символів для звуків [т] (молоток) і [д] (дятел).
- Артикуляція: язик піднімається до верхніх зубів для [т], а для [д] додається голос.
- Гра «Послухай звук – покажи фішку»: діти слухають звуки і піднімають відповідний символ.
- Гра «Відтвори ритмічний малюнок» (за допомогою клавіса): педагог задає ритм, наприклад, «тук-тук-тук», «дук-дук-дук», діти повторюють його.
- Гра «Повтори склади і слова»: діти повторюють склади та прості слова (та-да, то-до, ті-ді, те-де).
- Гра «Визнач останній звук у слові»: педагог називає слова, діти виділяють і називають кінцевий звук (наприклад, «дуб» – [б], «кіт» – [т]).

5. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Сніжок».

Діти по черзі «катають» пальчиками невидимий сніжок, стискають кулачки, імітуючи формування снігових грудочок.

6. Гра «Що сховалося під сніжинкою?».

- Педагог кладе картинки зі звуками-символами під паперовими сніжинками.

- Завдання дітей – знайти сніжинку з певним звуком, назвати звук і його символ.

7. Скоромовка.

Вивчення скоромовки через рухи та ритм:

«Дівчатка вийшли погуляти,

На сопілочках пограти.

Гра грає: ду-ду-ду,

Катя грає: ту-ту-ту».

Діти повторюють скоромовку із чіткою артикуляцією, підкреслюючи звуки [т] і [д].

8. Гра з символами: «Хмаринки-веселинки» та «Осіньне дерево».

- У грі «Хмаринки-веселинки» дітям пропонують пройти по лініям і назвати звуки.

- У грі «Осіньне дерево» дітям пропонують зібрати листячко і назвати звуки.

9. Підсумок заняття.

Педагог запитує: *«Що нового ви сьогодні дізналися?»*

- Узагальнює знання про звуки [т]-[д] і [т']-[д'].
- Роздає наклейки або символи-сніжинки як нагороду за активність.

Заняття 20

Тема: Приголосні звуки. Звук [Ф]

Мета: закріпити поняття приголосного звука; уточнити артикуляцію та вимову приголосного звука [ф]; вчити відтворювати ряд складів зі звуком [ф] та різними голосними звуками; продовжувати формувати навички виділення складу зі звуком [ф] з ряду інших складів; формувати вміння визначати на слух довгі та короткі слова; продовжувати вправляти в визначенні кінцевого приголосного звука в слові; формувати навички аналізу та синтезу обернених складів; формувати правильне мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих; розвивати фонематичне сприймання; удосконалювати дрібну моторику пальців рук; виховувати правильний, помірний темп мовлення.

Словник: приголосні звуки, звук [ф], назва звука-символа «їжачок».

Обладнання: малюнки сніжинок, флюгерів, картки зі звуками-символами, картки зі складами, символи для звуків [ф], музичні клавіші, картинки для ігор, наклейки у вигляді сніжинок або флюгерів, паперові сніжинки, картинки з предметами, що починаються на звук [ф], суджоки для пальчикових вправ.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

Педагог загадує загадку:

У лісі я живу, колючий, як голка,

Взимку сплю в норі, а влітку на полях.

Тіло моє — це голки, гострі як шипи,

Хто я такий? Відгадай, друже, хто ж я? (Їжачок)

Після відгадки повідомляє тему заняття.

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Свистить вітерець».

Діти видихають, намагаючись створити тихий і сильний свист, контролюючи довжину і силу видиху. Завдання – навчитися плавно, не поспішаючи, видихати, як вітерець.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

- Вправа «Гребінець» – діти виговорюють звуки [ф] і [в], переміщаючи верхню губу вниз по зубах, як гребінець по волоссю.

- Вправа «Котушка» – губи округлюються, діти виговорюють звуки [ф] і [в] із поступовим збільшенням темпу.

- Вправа «Свисток» – діти свистять, контролюючи вимову звуку [ф].

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуку [ф] (перед дзеркалом).

Показ символу для звуку [ф] (їжачок).

- Артикуляція: верхня губа розташована на нижній, між ними проходить потік повітря, утворюючи свистячий звук [ф].

- Гра «Послухай звук – покажи фішку»: діти слухають звуки і піднімають відповідний символ.

- Гра «Відтвори ритмічний малюнок» (за допомогою клавіса): педагог задає ритм «ф-ф-ф», «фф-фф», діти повторюють його, зберігаючи артикуляційну чіткість.

- Гра «Повтори склади і слова»: діти повторюють склади та прості слова (фа, фі, фо, фе, фай, фікс).

- Гра «Визнач останній звук у слові»: педагог називає слова, діти виділяють і називають кінцевий звук (наприклад, «софія» – [я], «фауна» – [а]).

5. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Тане сніг».

Діти по черзі «кататимуть» пальчиками невидимий сніжок, роблячи колові рухи, що сприяє розвитку дрібної

моторики. Пальці повинні бути розслабленими і рухатися плавно.

6. Гра «Що сховалося під сніжинкою?».

Педагог кладе картинки зі звуками-символами під паперовими сніжинками.

Завдання дітей: знайти сніжинку з певним звуком, назвати звук і його символ.

7. Скоромовка.

Вивчення скоромовки:

«Фазан на поле біжить,
Вітер в лісі свистить».

Діти повторюють скоромовку з чіткою артикуляцією, підкреслюючи звук [ф].

8. Гра з символами: «Летючі хмаринки» та «Лісова галявина».

- У грі «Летючі хмаринки» дітям пропонують пройти по лініях, називаючи звуки [ф] та [в], що зображують хмаринки.

- У грі «Лісова галявина» дітям пропонують знайти на картинках дерева, на яких зображено звуки-символи [ф] та [в].

9. Підсумок заняття.

Педагог узагальнює знання про звук [ф], його артикуляцію та місце в словах.

Роздає наклейки або символи-флюгери як нагороду за активність.

Пропонує дітям поділитися враженнями від заняття:

1. Що вам сподобалося найбільше на занятті?
2. Які вправи були для вас найцікавішими?
3. Чи було важко виконувати певні завдання? Які саме?
4. Які звуки ми сьогодні вивчали? Як ви їх вимовляли?
5. Що нового ви дізналися на занятті?

Заняття 21

Тема: Приголосні звуки. Звук [В]

Мета: закріпити поняття приголосного звуку; уточнити артикуляцію та вимову приголосного звуку [в]; формувати вміння відтворювати ряд складів з приголосним звуком [в] і голосними звуками; продовжувати формувати навички виділення складу зі звуком [в] з ряду інших складів; вправляти в визначенні кінцевого приголосного звука в слові; формувати навички аналізу та синтезу обернених складів; удосконалювати вміння добирати слова на поданий голосний звук у слові; розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук; виховувати правильний, помірний темп мовлення.

Словник: приголосні звуки, звук [в], назва звука-символа «вітер».

Обладнання: малюнки символи для звуку [в]; картинки з предметами, що містять звук [в] (вода, вогонь, валіза, вишня); картки зі складам, символи для складів; сніжинки паперові; су-джоки для пальчикових вправ; картинки для гри «Поділи слова на частинки»; наклейки або символи у вигляді сніжинок для нагороди; дзеркала для перевірки артикуляції.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

Педагог привертає увагу дітей, задаючи запитання: «Які звуки ви чули сьогодні в природі?» Після цього оголошує тему заняття: «Сьогодні ми будемо вивчати приголосний звук [в]».

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Сніжинки».

Діти дмухають на паперову сніжинку, намагаючись утримати її в повітрі. Завдання – контролювати плавний і тривалий видих.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

- **Вправа «Індик»** – діти намагаються вимовляти звук [в], натягуючи губи, як індик, і тримаючи язик за верхніми зубами.

- **Вправа «Годинник»** – язик рухається вперед і назад, імітуючи маятник годинника, з чітким вимовленням звуку [в].

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуку [в] (перед дзеркалом):

- Показ картинок-символів для звуку [в] (вітер).
- Артикуляція: піднімаємо верхню губу до зубів, при цьому вимовляємо звук [в], а згодом додамо голос.

- **Гра «З'єднай звуки»:** діти з'єднують звуки [в] з іншими звуками в складах (ва, ви, во, ве, ві).

5. Гра «Впіймай слово».

Педагог називає різні слова, і діти мають підняти руку, якщо чують слово зі звуком [в] (віз, вата, валіза, вода, волошка, вуж, вогонь, вулиця).

6. Гра «Промовляй по два звуки».

Діти по черзі промовляють пари звуків, акцентуючи на правильній артикуляції, наприклад, «в–а», «в–и», «в–о», і намагаються зв'язувати ці звуки у прості склади.

7. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Білочка».

Діти по черзі виконують пальчикову вправу, імітуючи білочку, яка бере горішки. Вправа розвиває дрібну моторику пальців, покращує координацію рухів.

8. Гра «Поділи слова на частинки».

Діти ділять слова на склади, звертаючи увагу на звуки [в]. Підбираються прості слова, які зручно розбивати на частини: «вода» – в-о-да, «валіза» – ва-лі-за.

9. Вивчення скоромовки.

«Радий Вова, бо у Вови
Є новий велосипед.»

Діти повторюють скоромовку з чіткою артикуляцією, підкреслюючи звуки [в] в кожному слові.

10. Гра з символами.

- **«За стрілкою йди – звук назви»:** діти проходять шлях, вказуючи символи зі звуками, які повинні вимовити.

- **«Розумний млинок»:** діти «прокручують» вітрячок, з'єднуючи звуки і називаючи їх.

11. Підсумок заняття.

Педагог запитує у дітей, що нового вони дізналися сьогодні про звук [в], як правильно його вимовляти. Узагальнює заняття, наголошуючи на важливості правильної артикуляції. Роздає дітям наклейки або символи у вигляді сніжинок як нагороду за активність.

Заняття 22

Тема: Приголосні звуки. Звук [К]

Мета: закріпити поняття приголосного звуку, уточнити артикуляційні характеристики та вимову приголосного звуку [к]; формувати вміння відокремлювати заданий приголосний звук зі звукового ряду, визначати перший звук у слові, розвивати навички відтворення ритмічного малюнка в словах, а також поділу слів на склади; закріпити позначення приголосного звуку картинкою-символом; удосконалювати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих; формувати фонематичне сприймання, покращувати дрібну моторику пальців рук; виховувати правильний, помірний темп мовлення та чітку артикуляцію.

Словник: приголосні звуки, звук [д], назва звука-символа «калюжа».

Обладнання: картинки з зображенням предметів, що починаються на звук [д] (дятел, дім, дятел); картки з буквами [д] і [д']; картки для ігор з символами; малюнки для артикуляційних вправ; дзеркала для перевірки правильної артикуляції; малюнки для диференціації звуків; картки для вправ на визначення довжини слів; наклейки для нагороди.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

Педагог привертає увагу дітей, загадуючи загадку:

Велика я, волога, небо відображаю,

Після дощу мене ти знайти можеш,

Стрибати люблять в мене,

І все навколо в мені пливе.

Що це? (Калюжа)

Після відгадки педагог повідомляє тему заняття.

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Що сховалось за картинкою?».

Діти дмухають на картинку або об'єкт, що сховалося під листочком або іншою тканиною, виконуючи потужний видих, щоб підняти тканину чи відкрити картинку.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

Вправа «Гойдалка» – діти переміщують язик вліво і вправо, як гойдалку;

Вправа «Маляр фарбує стелю» – діти висувають язик вгору, якби фарбували стелю, виконуючи рухи зі звуком [д].

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуків [д]-[д'].

Закріплення звуків картинкою-символом. Педагог показує картинку для звука [д] (дятел), пояснює, що цей звук утворюється при доторканні язика до верхніх зубів, а для [д'] додається м'якість, що виражається в артикуляції звука.

Гра на розвиток фонематичного слуху «Впіймай звук» – діти слухають і визначають, який звук чують.

Гра «Повтори склади і слова» (ка-ки, ке-ко, ку-ки, кі-ко).

Гра «Промовляй по два-три звуки» – діти повторюють склади, наприклад, ак, ук, ик, ек, ок, ук, аку, ека, оки.

5. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Ялинка».

Діти «будують» ялинку пальцями, по черзі стискаючи і розслабляючи кулачки, зображуючи рухи вгору та вниз, як на ялинці ростуть гілки.

6. Гра «Назви короткі та довгі слова».

Педагог називає слова, і діти мають визначити, яке з них є коротким, а яке довгим (кіт, кит, кінь, кавун, вінок, огірок).

7. Вивчення скоромовки.

Діти повторюють скоромовку, звертаючи увагу на чіткість вимови і правильну артикуляцію звуків:

«Колосочки, колоски,

Колють щоки волоски».

8. Гра з символами: «Кісточки для песика». **«Хмаринки веселинки».**

У грі «Кісточки для песика» діти визначають місце звуку [д] в слові (початок, середина, кінець).

У грі «Хмаринки веселинки» дітям пропонують пройти по лініях, називаючи звуки та складаючи слова.

9. Підсумок заняття.

Педагог пропонує дітям поділитися враженнями від заняття:

- «Який звук ми сьогодні вивчали?»
- «Що ти найбільше запам'ятав?»
- «Яка вправа була найцікавіша?»

Підсумовує результат заняття, відзначаючи успіхи дітей, і нагороджує їх наклейками або символами.

Заняття 23

Тема: Приголосні звуки. Звуки [К]-[Т]

Мета: закріпити поняття «приголосний звук», уточнити артикуляцію та вимову приголосних звуків [к] та [т], продовжувати формувати вміння диференціювати ці звуки за акустичними властивостями. Вправляти дітей у відтворенні ритмічного малюнка слів, формувати вміння визначати кінцевий приголосний звук в слові, інтонаційно виділений голосом. Удосконалювати вміння розрізняти довгі та короткі слова на слух, розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук, виховувати правильний, помірний темп мовлення та точність артикуляції.

Словник: приголосні звуки, звук [т], звук [к], назва звуків-символів.

Обладнання: картки із зображенням приголосних звуків [т] і [к], фішки-самоклеї, картинки-символи для звуків, малюнки для артикуляційних вправ, паперові сніжинки, клавіші для ритмічного малюнка, символи для звуків, картки з короткими та довгими словами, ілюстрації для скоромовки, картки для гри «Шишки на ялинку», стрілки для гри «За стрілкою йди – звук назви», наклейки для нагороди.

Хід заняття.

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

Педагог привертає увагу дітей, загадуючи загадку:

«Що за звір на вусах має, по даху не скаче, а хвіст своїм клубком котить?» (Котик). Після відгадки педагог повідомляє тему заняття.

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Сніжинки».

Діти дмухають на паперові сніжинки, намагаючись направити їх по заданій траєкторії, контролюючи потужність видиху.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

Вправи «Годинник» (язик рухається між кутиками рота, як маятник) і «Смачне варення» (діти облизують губи круговими рухами).

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуків [т] і [к] (перед дзеркалом).

- Пояснення артикуляції звуків: для [т] язик піднімається до верхніх зубів, для [к] язик піднімається до піднебіння, але не торкається зубів.

- Закріплення звуків картинкою-символом: діти повинні показати символи для звуків [т] і [к].

- Гра на розвиток фонематичного слуху «Послухай звук – покажи фішку»: педагог вимовляє звуки, діти піднімають відповідну фішку.

- Гра «Відтвори ритмічний малюнок» (за допомогою клавіса): педагог задає ритм «тук-тук-тук», «куку-куку», діти повторюють.

- Гра «Повтори склади і слова» (ту, ку, то, ко, та, ка, ти, ки, те, ке, ті, кі).

- Гра «Телевізор»: педагог показує картинку, діти повинні визначити, чи зображена картинка зі звуком [т] або [к].

5. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Сніжок».

Діти по черзі «катають» пальчиками невидимий сніжок, стискають кулачки, імітуючи формування снігових грудочок.

6. Гра «Що сховалося під сніжинкою?» (звуки-символи).

Педагог кладе картинки зі звуками-символами під паперовими сніжинками. Діти повинні знайти сніжинку з певним звуком і назвати його.

7. Вивчення скоромовки.

«Ходить котик по току,

У червонім ковпаку.

Котить коток ниток клубок».

Діти повторюють скоромовку з чіткою артикуляцією, підкреслюючи звуки [т] і [к].

8. Гра з символами «Шишки на ялинку».

Діти виконують завдання, розвішуючи шишки на ялинку, використовуючи картки зі звуками-символами.

9. Гра «За стрілкою іди – звук назви».

Діти ходять по кімнаті за стрілкою, виконуючи завдання: підібрати слово до зображеного звуку.

10. Підсумок заняття.

Педагог запитує дітей: «Що нового ви сьогодні дізналися?» і узагальнює знання про звуки [т] і [к]. Діти отримують наклейки або символи як нагороду за активність.

Заняття 24

Тема: Приголосні звуки. Звук [Х]

Мета: продовжувати формувати у дітей уявлення про приголосні звуки, уточнити артикуляцію та вимову приголосного звука [х]; розвивати вміння виокремлювати цей приголосний звук з іншими звуками в ряду, правильно вимовляти склади і слова, відтворювати ритмічний малюнок у словах. Формувати навички визначення першого звука в слові та інтонаційно виділяти його, поділяти слова на частини (склади). Закріпити позначення звука [х] за допомогою картинок-символів, розвивати навички мовленнєвого дихання з акцентом на тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, покращувати дрібну моторику пальців рук. Виховувати правильний, помірний темп мовлення, покращувати дисциплінованість та уважність під час заняття.

Словник: приголосні звуки, звук [х], назва звука-символа «дівчинка на морозі».

Обладнання: картки-символи звуків, дзеркала, малюнки (дівчинка, що гріє руки на морозі, сніжинки), кулька для вправи «Хокей», картки з малюнками для гри «Назви хлопчиків», картинки для вправи «Назви частинки слова», таблиця або дошка для запису складів і слів, наклейки чи символи для нагородження, музичний супровід для ритмічних вправ, сніжинки для гри з символами.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання.

«Ха-ха-ха,

Хи-хи-хи,

Хо-хо-хо» (гучно-тихо).

Діти тренують гучний і тихий видих.

«Хокей» (дмухати на маленьку кульку у ворота). Педагог ставить кульку на стіл, і діти, використовуючи тільки дихання, намагаються прокотити кульку до воріт.

3. Артикуляційний комплекс.

Перед дзеркалом, діти виконують вправи:

- «Покараємо неслухняний язичок» – діти показують, як язичок вибігає з рота, немов він намагається вибігти.
- «Покусаємо язик» – діти обережно «кусають» язик, привертаючи увагу до точності рухів.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуку [х].

Педагог демонструє картинку, на якій дівчинка гріє ручки на морозі.

Педагог запитує: «Як промовляє дівчинка, гріючи ручки?» (відповідь: «х-х-х»).

Вивчення символу звуку [х] – «дівчинка гріє ручки – хукає х-х-х».

Гра на розвиток фонематичного слуху.

«Спіймай звук?» – педагог по черзі вимовляє різні звуки, а діти визначають їх за допомогою карток (п, б, к, х, т, м, д).

Гра «Назви хлопчиків».

Діти по черзі промовляють звуки, що починаються з [х]: «УХ!», «АХ!», «ОХ!» – для розвитку артикуляційної точності.

Гра «Назви частинки слова».

Поділ на склади: хом'як, хата, дах, капелюх, хліб.

5. Розвиток дрібної моторики.

Пальчикова вправа: «Що ми бачили?» – діти імітують різні рухи пальцями (як пухнастий сніг падає, як хтось розтирає ручки від холоду тощо).

6. Гра «Прочитай ряд звуків».

Діти читають ряди звуків за допомогою картинок-символів, відтворюючи звуки на слух: «ха, хі, хо, хе» і т.д.

7. Скоромовка.

«Хихотіли дітлахи:

Ха-ха-ха! та Хи-хи-хи
Хо-хо-хо! та Хе-хе-хе!
Посміховисько яке!»

Діти вправляються в чіткій вимові скоромовки з акцентом на звук [х].

8. Гра з символами.

У грі «Пухнасті сніжинки» – діти по черзі підбирають символи, що відображають звуки.

У грі «Кісточки для песика» – діти визначають місце звуку в слові (початок, середина, кінець).

9. Підсумок заняття.

Педагог запитує дітей: «Що нового ми дізналися про звук [х]? Як ми його правильно вимовляємо?»

Підсумкове обговорення, роздача наклейок чи символів як винагорода за активність.

Заняття 25

Тема: Приголосні звуки. Звуки [Г], [г]

Мета: продовжувати формувати розуміння про приголосні звуки, уточнювати артикуляційні характеристики звуків [г] та [Г]; підвищувати точність вимови та артикуляції цих звуків. Розвивати вміння правильно диференціювати ці звуки за ознаками артикуляції та акустичних властивостей, а також відокремлювати їх зі звукового ряду. Формувати вміння відтворювати ритмічний малюнок у словах, інтонаційно виділяти перший звук в слові та поділяти слова на «частинки» (склади). Закріпити позначення приголосного звуку картинкою-символом. Розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих для покращення артикуляційної гнучкості. Поглиблювати навички фонематичного сприймання, точності розрізнення звуків на слух. Удосконалювати дрібну моторику пальців рук через пальчикові вправи, а також виховувати правильний, помірний темп мовлення та дисциплінованість під час роботи.

Словник: голосні, приголосні звуки, звук [г], назва звука-символа «собака гирчить г-г-гав».

Обладнання: картки з малюнками звуків [г], [Г]; дзеркала; картки з картинками для гри «Спіймай звук»; символи звуків; картки для чистомовок; малюнки собак, гусей, хлопчиків; символи для пальчикових вправ; картинки для гри «Що ми бачили»; кулька для гри «Хокей»; картки з буквами для вправ на фонематичне сприймання.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

Педагог привертає увагу дітей і повідомляє тему заняття: «Сьогодні ми будемо вивчати звуки [г] та [Г]».

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Хто сильніше?».

Діти по черзі видихають через рот, змінюючи силу видиху, змагаючись хто сильніше, повільніше або швидше подує (гучно-тихо).

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

- Вправа «Гірка» – язик рухається вперед і назад, покриваючи небо.

- Вправа «Віник» – дітям показують рух віника, рухаючи язиком по верхньому піднебінню.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуку [г].

Показ картинок з собачкою: «Як гирчить собака?» – звук «г-г-г». Діти повторюють звук під час виконання вправ перед дзеркалом. Пояснення артикуляції:

- глухий звук [г] утворюється при контакті задньої частини язика з м'яким піднебінням.

- Показуємо картинку собаки із зображенням символу звуку [г] – «собака».

5. Гра на розвиток фонематичного слуху «Спіймай звук?»

Діти слухають і відбирають картинки, на яких є відповідні звуки. Педагог проговорює різні звуки (п, г, к, г, т, г, м, г, д, х, г, х) – діти повинні знайти відповідні картки з символами звуків.

6. Гра «Чистомовки».

Вивчення чистомовок з вправами на чітку артикуляцію:

- Ги-ги-ги – пече Гануся пироги;
- Го-го-го-го – сонячна погода;
- Игу-игу-игу – Олег читає книгу;
- Уг-уг-уг – ідуть гуси на луг.

7. Гра «Назви частинки слова».

Поділ слів на склади: голуб, гном, газета, гуска, голуб – діти слухають і правильно визначають склади.

8. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Хлопчик-пальчик».

– Хлопчик-пальчик,

Що робив?

– З першим братом

В ліс ходив.

З другим братом

Борщ варив,

З третім братом

Пас корів,

А з четвертим –

Кашу їв.

По черзі згинати й розгинати всі пальці, починаючи з мізинця.

9. Гра «Прочитай ряд звуків».

Використовуючи картки з символами, діти вивчають ряди звуків та правильно їх вимовляють.

10. Скоромовка.

«Гиля, гиля! – гука Гануся,

Гусей з городу виганя».

11. Гра з символами «Рукавички».

Діти одягають «рукавички» (символи звуків) і мають виконати вправи на швидкість вимови.

12. Гра «Про що мріє їжачок».

Педагог запитує дітей, які слова і звуки вони чують у картинках, що мріє їжачок (цікаві ігри з символами і картинками).

13. Підсумок заняття.

Педагог разом з дітьми підсумовує заняття: «Що нового ви дізналися про звук [г]?». Діти відповідають, вказуючи на символи та картки.

Заняття 26

Тема: Приголосні звуки. Звуки [К]-[Г]-[Х]

Мета: закріпити поняття «голосний», «приголосний звук»; уточнити артикуляцію та вимову приголосних звуків [к], [г], [х]; формувати вміння диференціювати ці звуки за ознаками акустичних властивостей; вправляти дітей у відтворенні ритмічного малюнка в словах; розвивати навички визначення початкових та кінцевих приголосних звуків у словах; удосконалювати вміння розрізняти довгі та короткі слова на слух; розвивати мовленнєве дихання та тривалий ротовий видих; покращувати фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук; виховувати правильний, помірний темп мовлення та дисциплінованість під час виконання завдань.

Словник: приголосні звуки, назви звуків-символів.

Обладнання: дзеркала для дітей; паперові сніжинки для вправи на мовленнєве дихання; картки зі звуками [к], [г], [х] та відповідними картинками (кіт, гора, хмара); картки-символи для гри «З'єднай звуки» (зображення тварин, предметів, що асоціюються з вивченими звуками); клавіші або інші інструменти для створення ритмів у грі «Відтвори ритмічний малюнок»; паперові картки для гри «Послухай звук-покажи фішку» (картинки тварин, об'єктів зі звуками [к], [г], [х]); малюнки зимових предметів (сніговик, гора, хмара, котик, і т.д.) для гри з символами «Сніговик та його друзі»; наклейки або смайлики для заохочення дітей в кінці заняття.

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- Привітання з дітьми.
- Перевірка готовності до заняття (чи всі мають необхідні матеріали, дзеркальця, картки зі звуками).
- Повідомлення теми заняття в цікавій формі: «Сьогодні ми дізнаємося, як вимовляти три дуже цікаві

звуки: [к], [г], [х], і подорожуємо в світ казкових тварин і зимових чудес. Давайте разом дізнаємося, хто з нас найкраще вимовляє ці звуки, як справжні артисти!»

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Сніжинки».

- Педагог демонструє, як обережно дмухати на маленькі паперові сніжинки, щоб вони повільно падали на землю.

- Діти намагаються так само обережно дмухати на сніжинки, тренуючи тривалий, спокійний видих.

- Педагог наголошує, що для правильного вимовлення звуків [к], [г], [х] важливо вміти контролювати своє дихання.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

- Вправа «Індик» – діти імітують рухи індика, розправляючи язик, тримають його в «позі» для вимови звуків [к], [г], [х].

- Вправа «Гойдалка» – діти зображають гойдалку, рухаючи губами і мовою, як для вимови [к], [г], [х].

Педагог показує дітям, як утворюються звуки [к], [г], [х], і як змінюються їх артикуляції, порівнюючи положення язика і губ.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика звуків [к], [г], [х] (перед дзеркалом).

- Гра «Послухай звук-покажи фішку» – діти слухають звуки [к], [г], [х] і вибирають відповідні картки або фішки з малюнками.

- Гра на розвиток фонематичного слуху «Відтвори ритмічний малюнок» – педагог використовує клавіші для відтворення різних ритмів (наприклад, два коротких звука [к], один довгий [г] і один короткий [х]).

- **Гра «Повтори склади і слова»** — діти повторюють склади та слова з вивченими звуками: «кака», «го-го», «ха-ха», «камінь», «гриб», «хмара».

5. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Дзеркало».

- Діти виконують вправу притиснувши пальці один до одного, вертикально тримаючи долоню (або обидві) внутрішнім боком перед очима.

6. Гра «З'єднай звуки» (звуки-символи).

- Діти отримують картки з символами звуків [к], [г], [х] та повинні правильно з'єднати їх із відповідними картинками.

- Педагог заохочує дітей пояснювати, чому вони вибрали саме ці картинки для кожного звуку.

7. Гра «Закінчи речення».

Педагог пропонує дітям закінчити речення, використовуючи слова зі звуками [к], [г], [х]:

У котика гострі... (кігті).

Білочка знайшла... (горіх).

З дерева впала суха ... (гілка).

На столі стоїть великий ... (кухоль).

Під час гри діти тренують артикуляцію, повторюючи звуки в словах.

8. Гра з символами: «Сніговик та його друзі».

- Діти шукають картки з малюнками символів звуків, з'єднують їх з відповідними звуками [к], [г], [х]. Це допомагає закріпити звуки через гру та асоціації.

9. Підсумок заняття.

- Заохочення за активну участь у занятті.
- Роздача маленьких подарунків (наклейок або смайликів) за успішну роботу.

Заняття 27

Тема: Приголосні звуки

Мета: закріпити поняття «приголосний звук»; уточнити артикуляцію та вимову приголосних звуків; формувати вміння диференціювати приголосні звуки за акустичними властивостями; вправляти дітей у відтворенні ритмічного малюнка слова; формувати вміння визначати в слові початковий та кінцевий приголосний звук; удосконалювати навички поділу слів на частинки (склади); розвивати мовленнєве дихання, тривалий ротовий видих, фонематичне сприймання, дрібну моторику пальців рук; виховувати правильний, помірний темп мовлення та дисциплінованість.

Словник: приголосні звуки, назви звуків-символів.

Обладнання: картки зі звуками; дзеркала для кожної дитини; картки з малюнками предметів, що містять вивчені приголосні звуки; картинки-символи для ігор; кольорові рукавички для гри «Різнокольорові рукавички»; фішки для гри «Послухай звук-покажи фішку»; картки з буквами та звуками для гри «З'єднай звуки»; картинки для гри «Сніговик та його друзі».

Хід заняття

1. Організаційний момент. Повідомлення теми заняття.

- Привітання з дітьми.
- Перевірка готовності до заняття (чи всі мають необхідні матеріали: картки зі звуками, дзеркальця).
- Повідомлення теми заняття: «Сьогодні ми будемо продовжувати знайомитися з приголосними звуками! Дізнаємося, як правильно їх вимовляти і де шукати ці звуки в словах!»

2. Вправа на розвиток мовленнєвого дихання «Надуй кульку», «Забий м'яч у ворота».

- Діти виконують вправи на тренування дихання.

- У вправі «Надуй кульку» діти намагаються надути уявну кульку, повільно виводячи повітря через рот, тренуючи контроль над диханням.

- У вправі «Забий м'яч у ворота» діти, надуваючи «кульку», уявляють, що м'яч потрапляє у ворота, тренуючи тривалий ротовий видих.

3. Артикуляційний комплекс (з опорою на малюнок, перед дзеркалом).

- Вправи «Почистимо зубки» – діти імітують чистку зубів, акуратно рухаючи язиком вперед і назад для правильного вимовлення приголосних звуків.

- Вправа «Киця сердиться» – діти зображають сердиту кицю, рухаючи губами і язиком для покращення вимови звуків.

- Педагог пояснює, як приголосні звуки утворюються, показуючи правильне положення язика і губ.

4. Фонетико-артикуляційна характеристика приголосних звуків (перед дзеркалом).

- Гра «Послухай звук-покажи фішку» – діти слухають звуки і вибирають відповідні картки або фішки з малюнками предметів, що починаються з цих звуків.

- Гра на розвиток фонематичного слуху «Склади слово» – педагог проговорює окремі звуки, а діти мають скласти слово з цих звуків.

- Гра «Чарівні слова» – діти створюють чарівні слова з приголосними звуками, повторюючи їх після педагога, тренуючи точність вимови.

- Гра «Телевізор» – діти «бачать» картинки через «екран» (картки з малюнками) і повинні визначити звуки, які є в цих словах.

5. Розвиток дрібної моторики. Пальчикова вправа «Веселі пальці молодці».

- Діти виконують вправи з пальцями рук: рухають пальцями так, щоб вони «сміялися», «танцювали» або «били

в долоні», покращуючи координацію та розвиток дрібної моторики.

6. Гра «З'єднай звуки» (звуки-символи).

- Діти отримують картки зі звуками і відповідними картинками та мають з'єднати їх, тренуючи асоціативне мислення і правильне визначення звуків.

- Педагог обговорює з дітьми, чому ті чи інші картинки відповідають певному звуку.

7. Гра з символами: «Сніговик та його друзі», «Різнокольорові рукавички».

- Діти шукають картки з малюнками сніговика, кота, дерева, рукавичок та інших зимових персонажів, що відповідають різним приголосним звукам.

- Гра з рукавичками: діти намагаються розставити картки з приголосними звуками, як кольорові рукавички, по парам.

8. Підсумок заняття.

Педагог підсумовує заняття, задає питання: «Які звуки ми сьогодні вивчали?», «Що нового дізналися про приголосні звуки?», заохочує за активну участь у занятті роздачею маленьких подарунків (наклейок або смайликів).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція. 2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20odoshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Беденко М.В., Беденко О.В., Будіна Н.О. Вчимося читати. Ігрові вправи. Тернопіль: Мандрівець, 2021. 48 с.
3. Буглак Ю. Розвиток мовлення і мислення. Київ: Вид-во «Літера ЛТД», 2023. 48 с.
4. Закон України «Про дошкільну освіту» № 4059-IX від 19.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
5. Звуки чітко вимовляємо, бо в цікаві ігри граємо: методичні рекомендації / Укладачі: Козацька О.О., Стахова Л.Л. Суми: СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2024. 49 с.
6. Карпенко Ю.М. Букварик для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Київ: ТОВ «Видавництво Глорія», 2024. 112 с.
7. Коваль Н.Н. Перші кроки з читання. Ігрові вправи. Київ: Вид-во «АРТ», 2020. 16 с.
8. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/12ta1d3vfwTtFhITpMTSJ-NO3SISU47Gd/view>
9. Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти). 2021. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/605/obe/86b/605obe86b4f68482865820.pdf>
10. Момот Т. Корекція дислексій: дидактичний матеріал. Тернопіль: Вид-во «Богдан», 2014. 40 с.

11. Рекомендації МОН України щодо організації освітнього процесу в закладах дошкільної освіти у 2024-2025 навчальному році. 2024. URL: <https://mon.gov.ua/news/mon-opryliudnylo-rekomendatsii-shchodo-orhanizatsii-osvitnoho-protsesu-v-zakladakh-doshkilnoi-osvity-na-20242025-navchalnyi-rik>

12. Рібцун Ю.В. Звукові намистинки. Формування мовленнєвої полікомпетентності дошкільників: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Мандрівець, 2015. 200 с.

13. Рібцун Ю.В. У країні веселкових звуків: альбом учителя-логопеда. Київ: Вид-во «Основа», 2020. 96 с.

14. Рожнів В. Вимовляйко. Вчуся вимовляти звуки. Зошит для логопедичних занять з використанням мнемотехніки. Харків: Вид-во «Ранок», 2021. 32 с.

15. Сосненко Л.І. Навчання грамоти: робочий зошит. Харків: Вид-во «Ранок», 2023. 48 с.

16. Стахова Л., Кравцова І. Нумо, звуки, відгукніться: домашній логопедичний зошит з корекції звуковимови дітей п'ятого року життя. Тернопіль: Мандрівець, 2022. 44 с.

17. Стахова Л.Л., Кравцова І.В. Програма корекційно-розвиткова робота з дітьми із загальним та фонетико-фонематичним недорозвиненням мовлення. Тернопіль: Мандрівець, 2023. 80 с.

ДОДАТКИ

ЖУРНАЛ

планування та обліку роботи гуртка

«Звукарник»

на 202_____/202_____ навчальний рік

Керівник гуртка:

**СПИСОК ДІТЕЙ, ЯКІ ВІДВІДУЮТЬ ГУРТОК
«ЗВУКАРИК»**

№ з/п	Прізвище, ім'я дитини	Дата народження	Група
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

ВІДОМОСТІ ПРО ЧЛЕНІВ ГУРТКА

№ з/п	Прізвище, ім'я дитини	Дата народження	Прізвище, ім'я батьків	Домашня адреса
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

ОБЛІК ВІДВІДУВАННЯ

№ з/п	Прізвище та ім'я дитини	Місяць, число											
		вересень				жовтень				листопад			
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													

ОБЛІК ВІДВІДУВАННЯ

№ з/п	Прізвище та ім'я дитини	Місяць, число											
		грудень				січень				лютий			
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													

ОБЛІК ВІДВІДУВАННЯ

№ з/п	Прізвище та ім'я дитини	Місяць, число											
		березень				квітень				травень			
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													

ОБЛІК РОБОТИ ГУРТКА

№ з/п	Дата	Тема і зміст заняття	Тривалість заняття	Підпис керівника гуртка
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				

ПЛАН РОБОТИ ГУРТКА НА ПЕРШЕ ПІВРІЧЧЯ

№ з/п	Тема, розділ програми, зміст роботи (на кожне заняття)	Кількість годин	Календарний термін виконання
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

ПЛАН РОБОТИ ГУРТКА НА ДРУГЕ ПІВРІЧЧЯ

№ з/п	Тема, розділ програми, зміст роботи (на кожне заняття)	Кількість годин	Календарний термін виконання
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			
15			
16			
17			
18			
19			
20			

ІГРОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ВИКОРИСТАННЯМ КАРТИНОК-СИМВОЛІВ ЗВУКІВ

Вправа «Колисання ляльки»

Мета: формувати артикуляційні навички та ритмічність мовлення у дітей через ігрове моделювання ситуації колисання ляльки; ознайомити із символом голосного звука [а].

Завдання: запропонувати дитині заколисати ляльку, співаючи їй пісеньку «а-а-а-а».

Вправа «Пливе кораблик»

Мета: розвивати мовленнєве дихання дитини та фонематичне сприйняття через імітацію звуків кораблика.

Завдання: запропонувати дитині імітувати звук кораблика, протяжно вимовляючи «у-у-у-у», змінюючи силу і тривалість видиху.

Гра «Хто вимовляє «А-у-у-у», а хто «У-а-а-а»?»

Мета: розвивати слухове сприйняття та фонематичний слух, формувати вміння розрізняти і правильно відтворювати різні голосні звуки у грі.

Завдання: запропонувати дитині визначити хто вимовляє «А-у-у-у», а хто «У-а-а-а», попросити відтворювати ці звуки.

Гра «Пішли пальчики гуляти»

Мета: стимулювати мовленнєву активність через виконання рухів пальцями; розвивати дрібну моторику рук та, координацію рухів та мовлення.

Завдання: запропонувати дитині пограти на піаніно та проспівати звуки.

Гра «По сходах ми підемо»

Мета: розвивати дрібну моторику рук дитини та вміння звукового супроводу звуків відповідно до символів.

Завдання: запропонувати дитині пройти пальчиками по сходах і назвати звуки відповідно до символів.

Гра «Хмаринки-веселинки»

Мета: розвивати фонематичний слух та координацію рухів, формувати навички звукового аналізу і синтезу, використовуючи засвоєні голосні звуки.

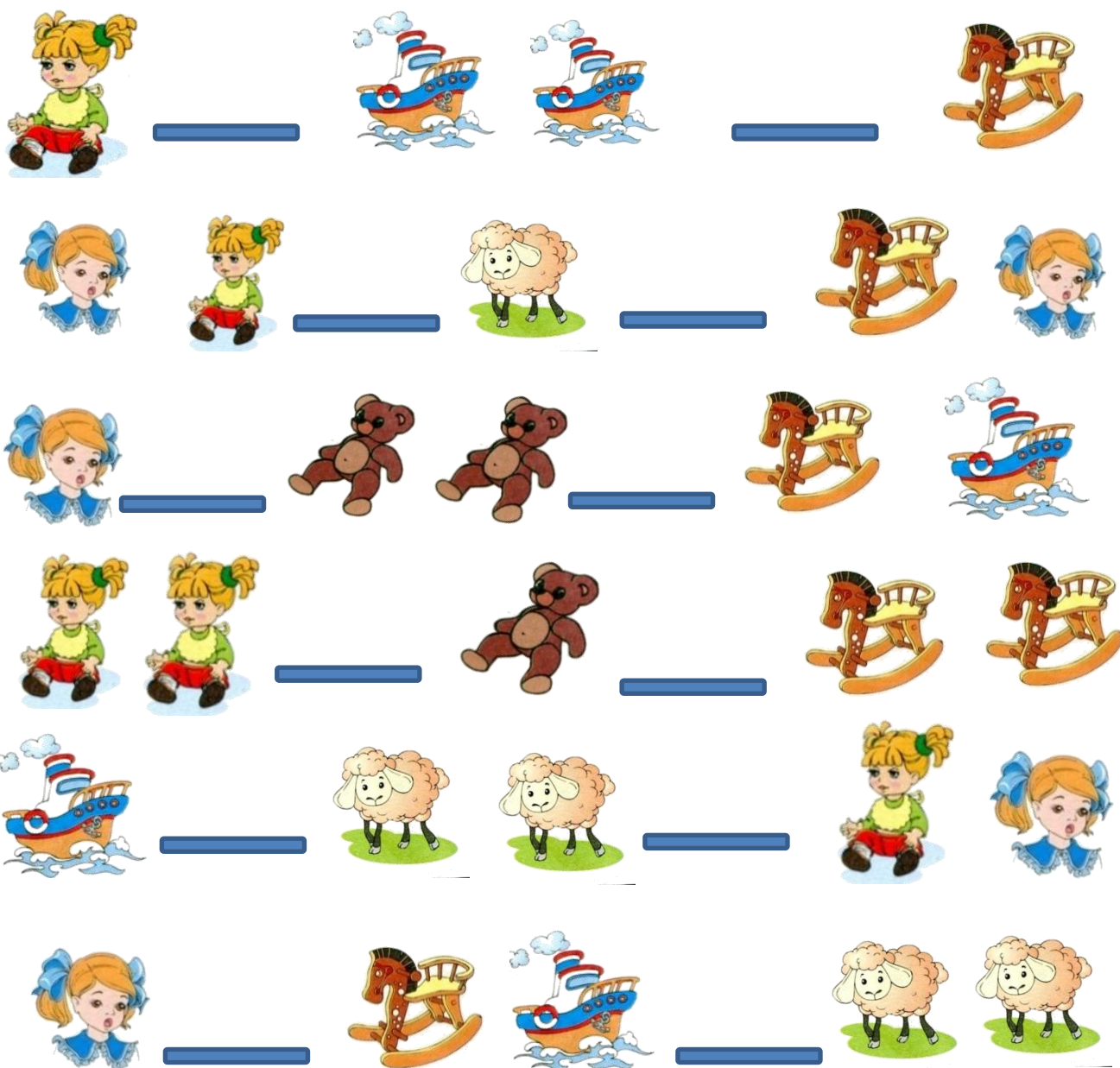
Завдання: запропонувати дітям пройти по лініям і назвати звуки.

Гра «По доріжках гуляємо, пісні співаємо»

Мета: розвивати ритмічність мовлення та слухове сприйняття, формувати навички артикуляції через плескання (постукування) в долоні та називання звуку, що позначений СИМВОЛОМ.

Завдання: запропонувати дитині поплескати (постукати) в долоні та назвати звук.

Гра «Що вибере бджілка?»

Мета: розвивати мовленнєву активність та фонематичне сприйняття дітей, формувати навички вибору та класифікації звуків через гру з бджілкою, яка збирає мед.

Завдання: запропонувати дитині допомогти бджілці зібрати мед.

Гра «Зимові забави зі сніговичками та пінгвінцями»

Мета: розвивати візуальне сприйняття та увагу, формувати навички порівняння та класифікації через гру, в якій діти знаходять однакові зображення сніговичків і пінгвінят і з'єднують їх.

Завдання: запропонувати дитині знайти однакових сніговичків і пінгвінят та з'єднати їх.

Гра «Шишки на ялинку»

Мета: розвивати дрібну моторику рук та координацію рухів, стимулювати творчу активність через гру, в якій діти вішають шишки на ялинку.

Завдання: запропонувати дитині прикрасити ялинку, повісивши шишки.

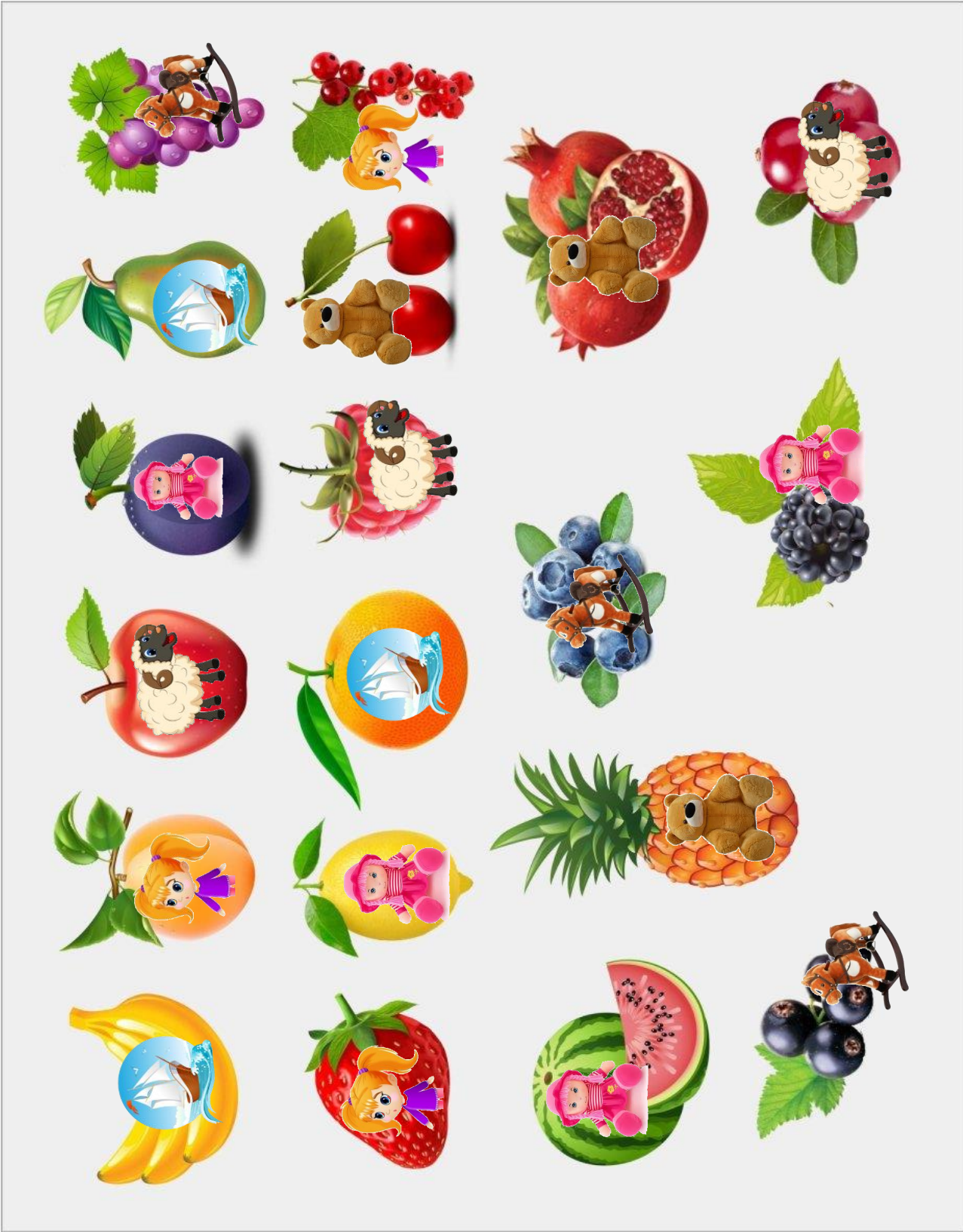

Гра «Подарунки тваринам». «Що для білочки? А що для лисички?»

Мета: розвивати навички класифікації та асоціативного мислення, а також формування знань про різні види їжі для тварин через гру, в якій діти збирають фрукти для білочки та ягоди для лисички.

Завдання: запропонувати дитині зібрати фрукти білочці, а ягоди лисичці.

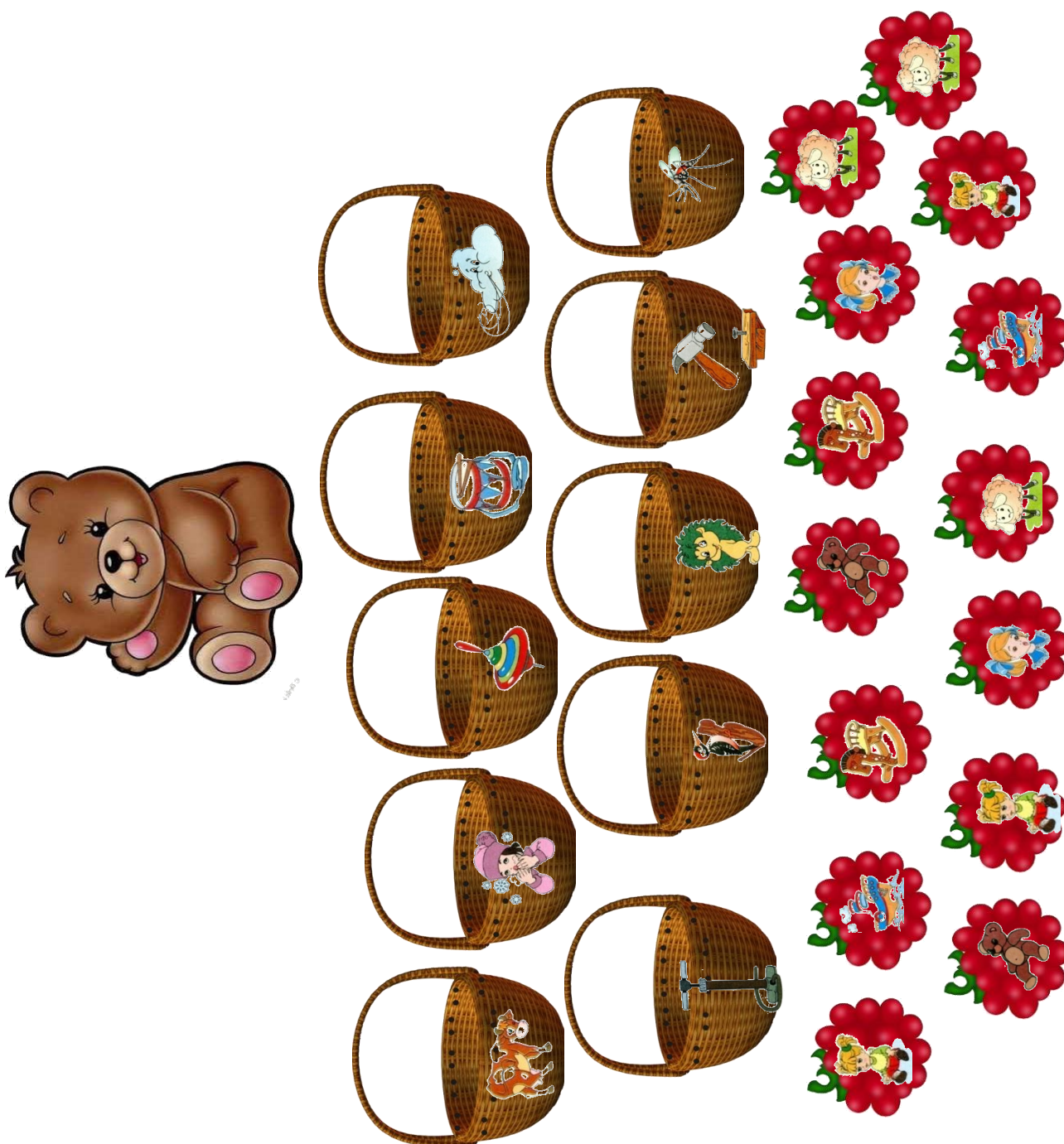

Гра «Яку малинку збере ведежатко в кошик»

Мета: розвивати мовленнєву активність дітей та навички вибору через гру, в якій діти допомагають ведежаті зібрати малинку в кошик, виявляючи уважність і асоціативне мислення.

Завдання: запропонувати дитині допомогти ведежатку зібрати малинку в кошик.

Гра «Осіннє дерево»

Мета: розвивати мовленнєву активність та фонематичне сприйняття через гру, в якій діти збирають листячко для осіннього дерева і називають звуки, зображені на символах.

Завдання: запропонувати дитині зібрати листячко і назвати звуки.

Гра «Розумний млинок»

Мета: розвивати фонематичний слух та мовленнєву активність, стимулювати креативність та уяву.

Завдання: запропонувати дитині покрутити вітрячок, з'єднати звуки і назвати їх.

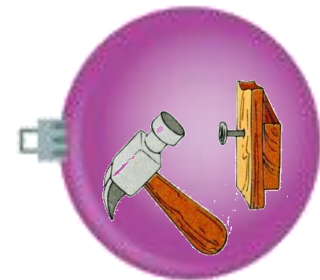
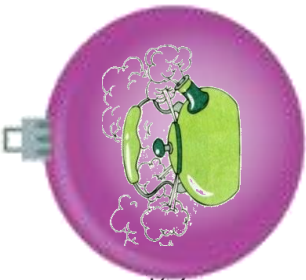
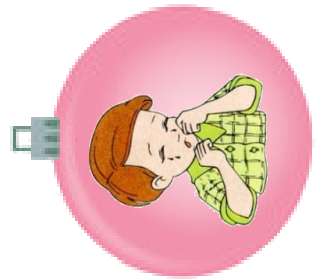
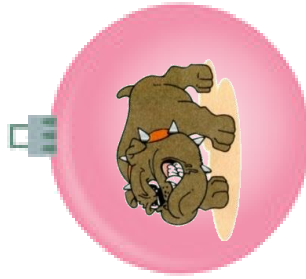
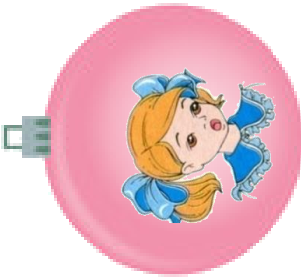
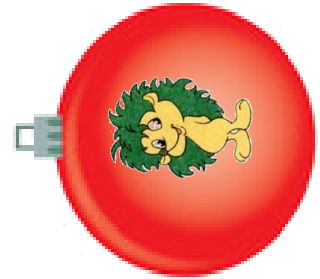
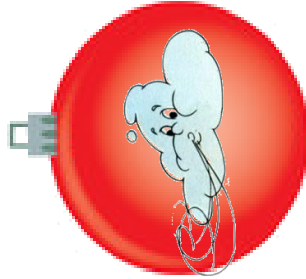
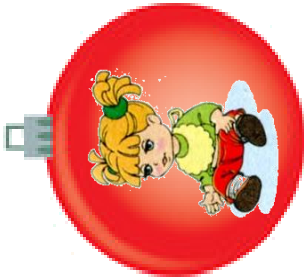
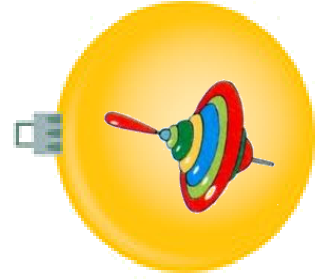
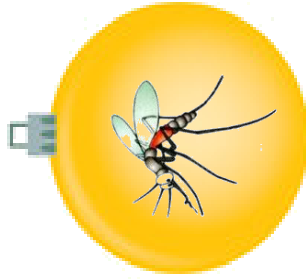
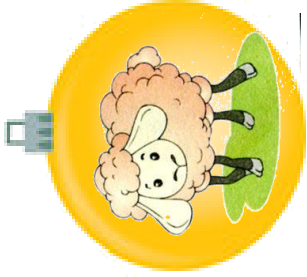
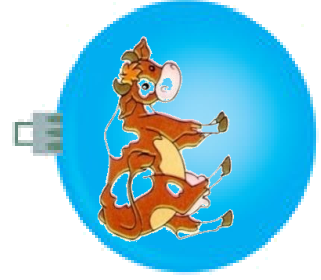
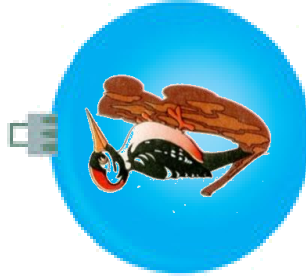
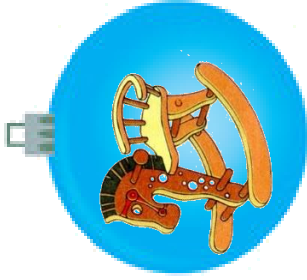
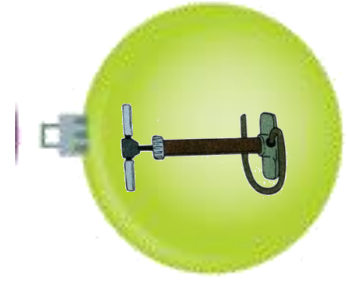

Гра «Прикрашаємо ялинку»

Мета: розвивати мовленнєву активність та фонематичне сприйняття дітей, заохочуючи називати звуки-символи, зображені на кульках.

Завдання: запропонувати дитині прикрасити ялину та назвати кульки.

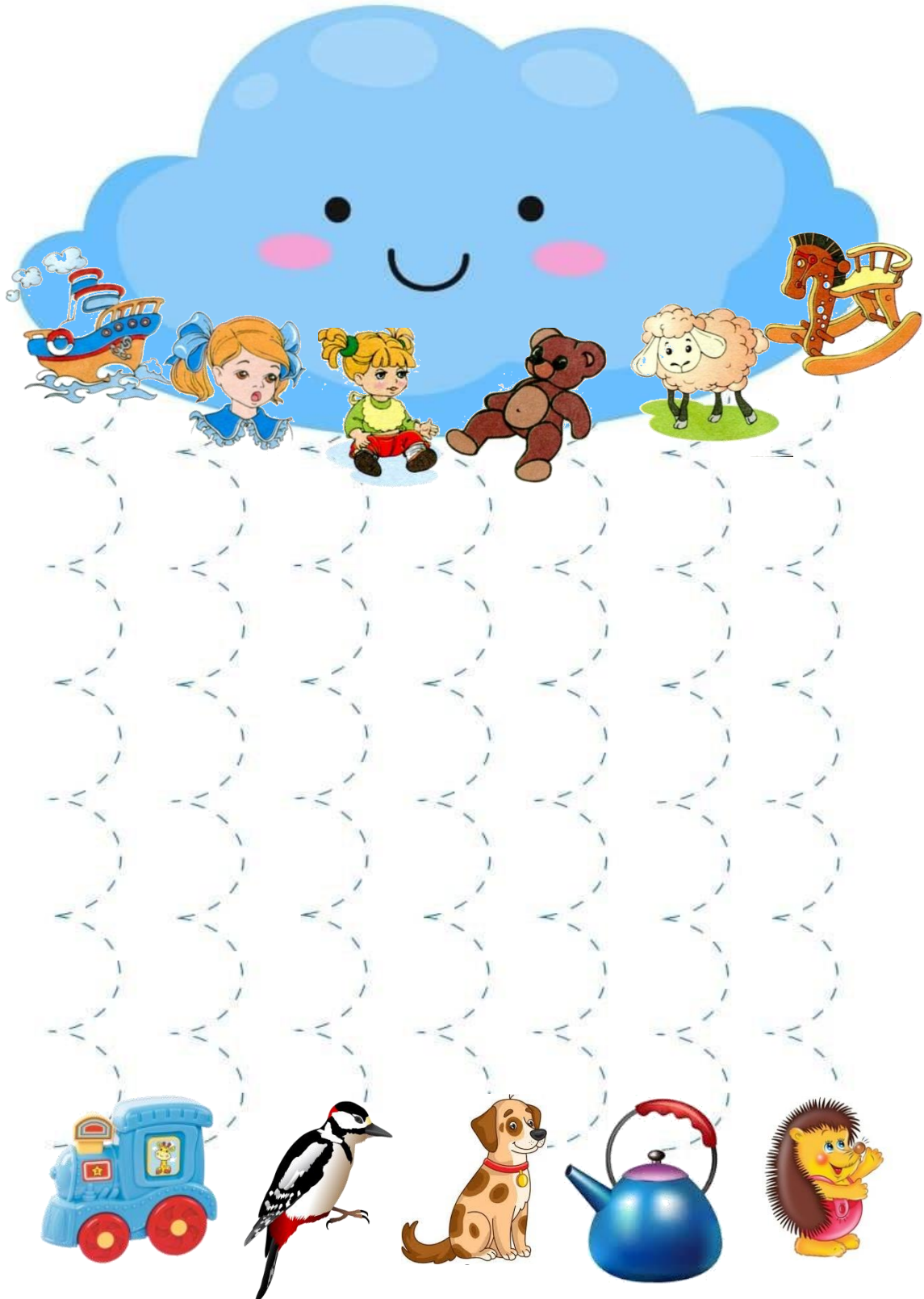

Гра «Хмаринки-веселинки»

Мета: розвивати фонематичний слух та координацію рухів, формувати навички звукового аналізу і синтезу, використовуючи засвоєні голосні та приголосні звуки.

Завдання: запропонувати дитині пройти по лініям і назвати звуки.

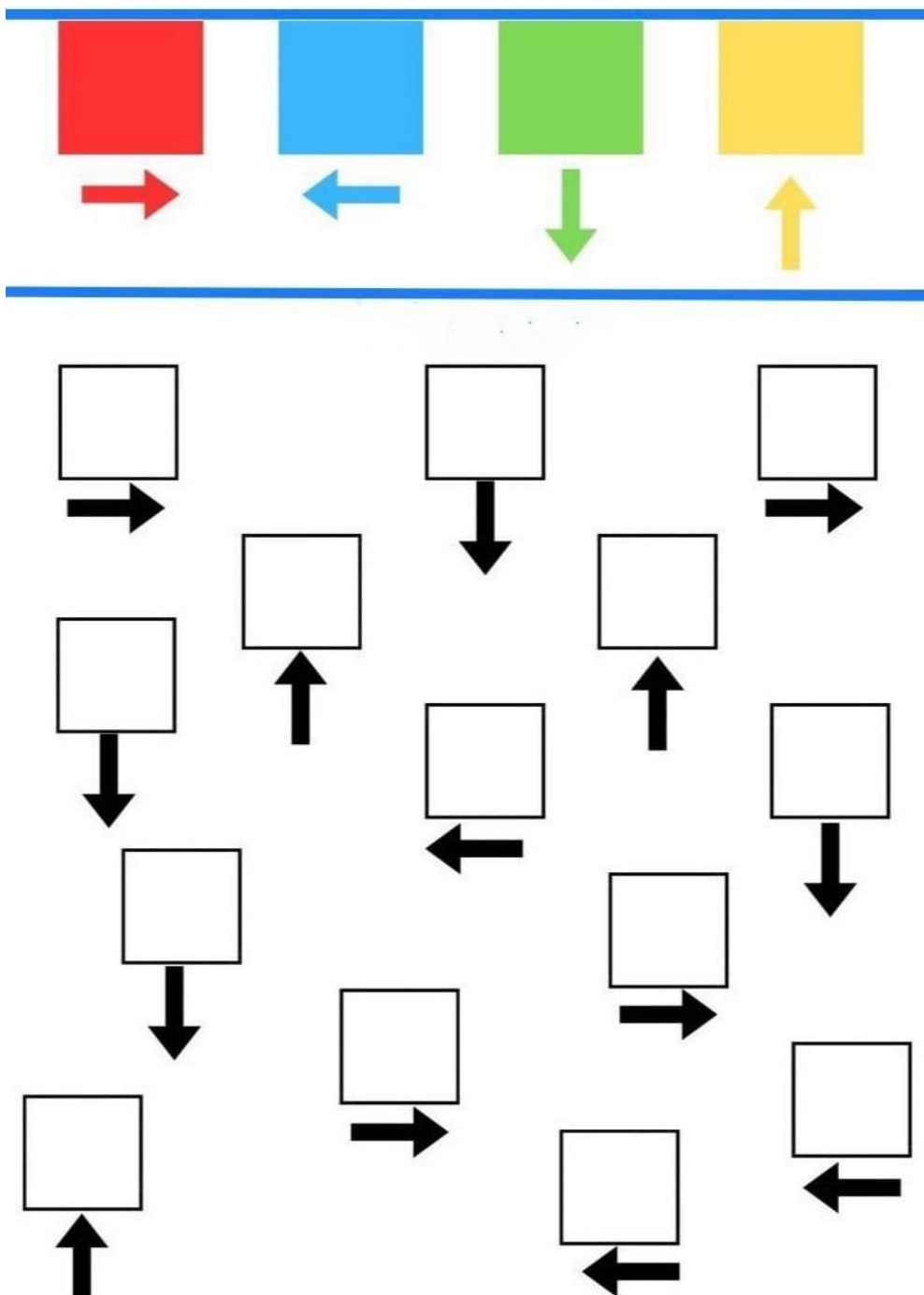

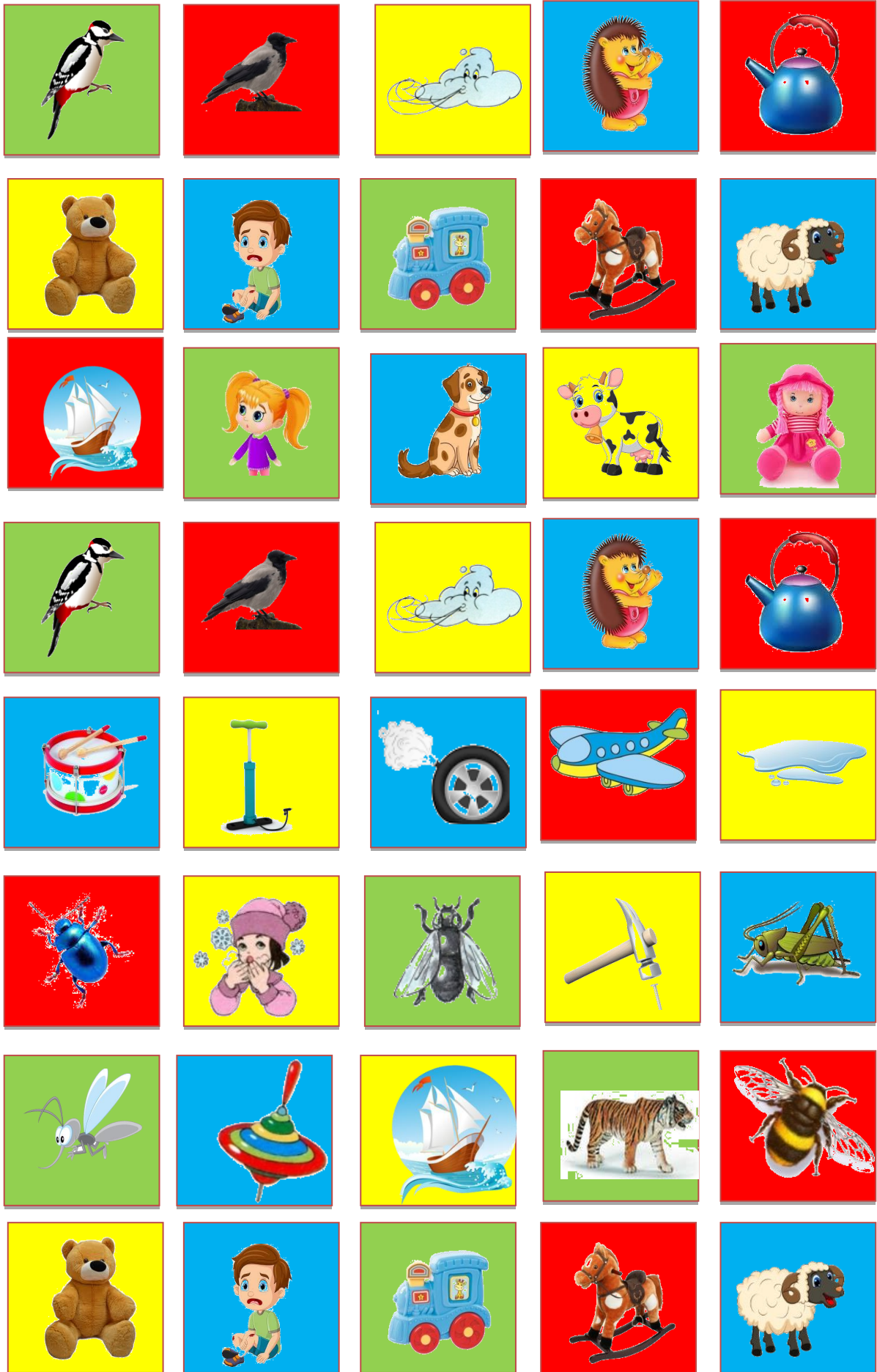

Гра «За стрілкою іди – звук назви»

Мета: розвивати увагу, просторову орієнтацію та мовленнєві навички дітей, формувати вміння слідувати за напрямком стрілочки та кольором, розташовуючи об'єкти відповідно до звуків їх назв.

Завдання: запропонувати дитині розташувати згідно напрямленню стрілочки та кольору (нейровправа).

Гра «Про що мріє їжачок»

Мета: розвивати навички звукового аналізу та синтезу слова; вчити дітей правильно з'єднувати звуки за символами; виховувати увагу та інтерес до мовленнєвої діяльності.

Завдання: запропонувати дитині нагодувати їжачка яблучками (2-3) та з'єднати й прочитати за символами.

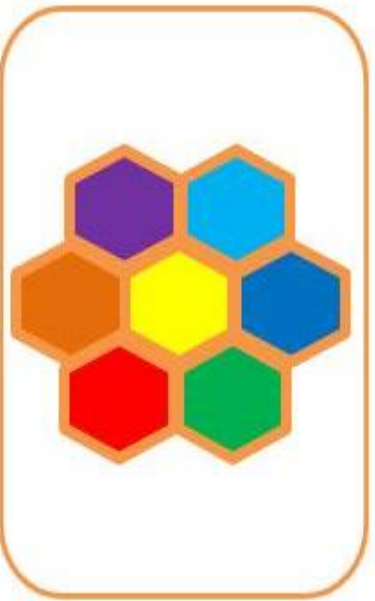
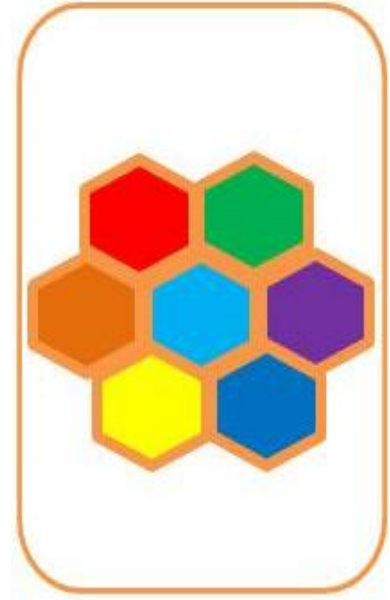
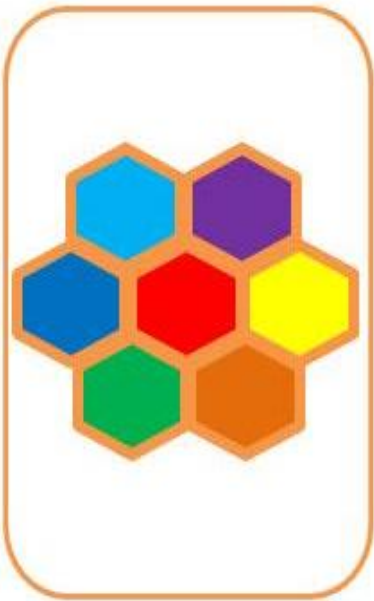
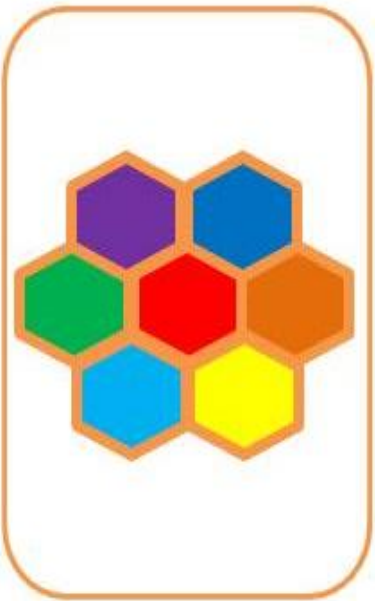
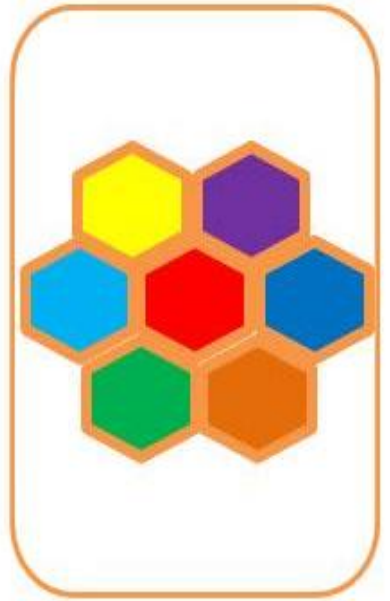
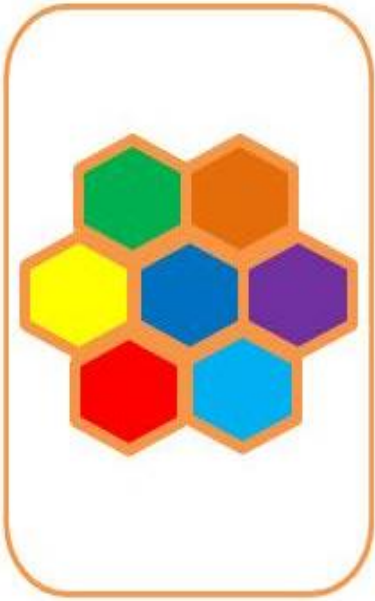

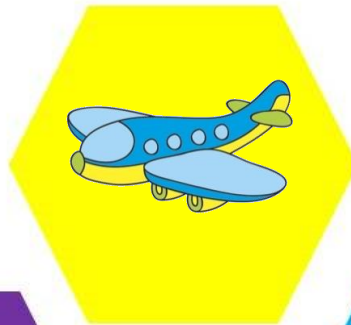
Гра «Кольорові соти» (стільники)

Мета: розвивати дрібну моторику рук, просторове сприйняття та навички звукового аналізу слова; формувати вміння з'єднувати та називавати склади.

Завдання: запропонувати дитині скласти кольорові соти, дивлячись на зразок, з'єднати їх та назвати склад.

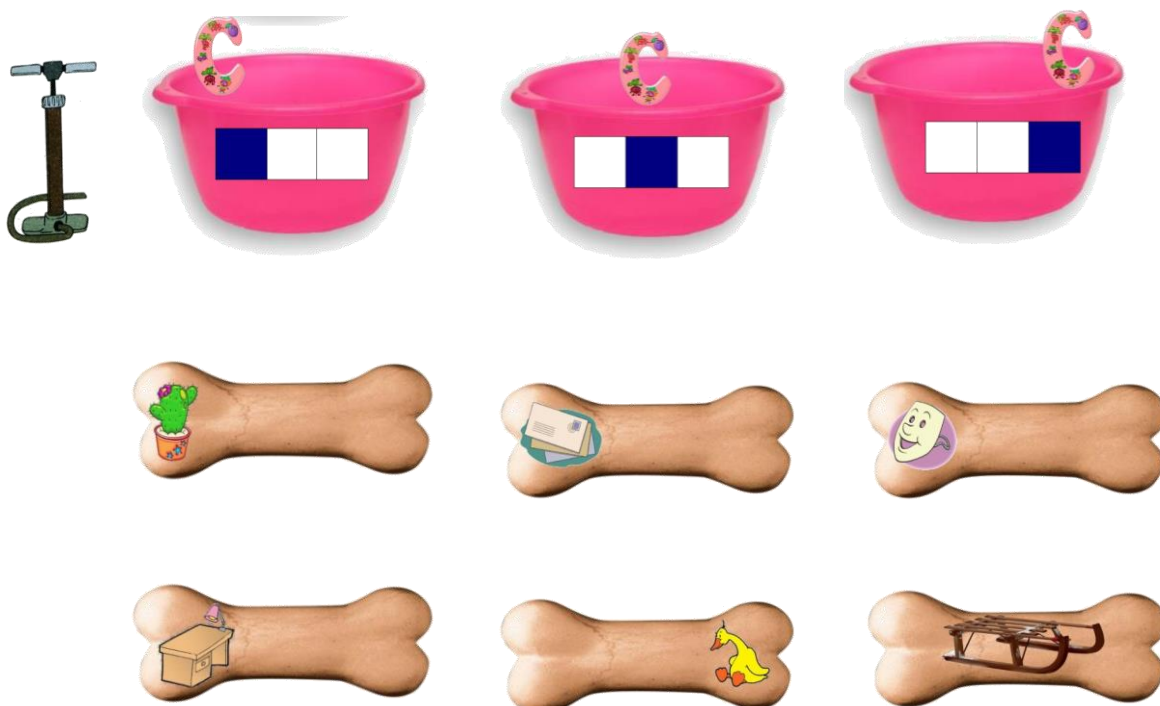

Гра «Кісточки для песика»

Мета: розвивати фонематичне сприйняття та навички звукового аналізу дітей; формувати вміння визначати місце звуку в слові (початок, середина, кінець) під час виконання завдання.

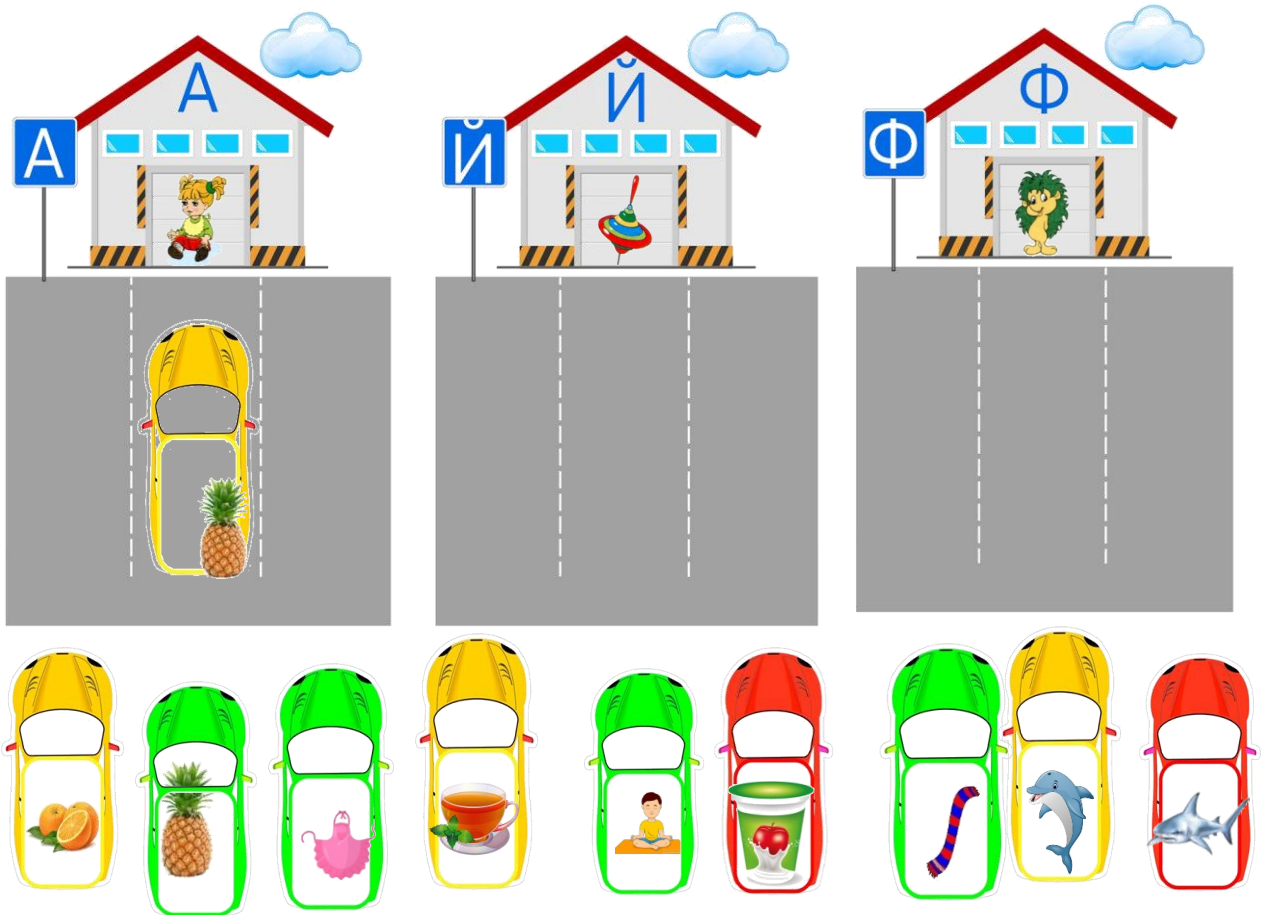
Завдання: запропонувати дитині визначити місце звуку в слові (початок, середина, кінець).

Гра «Знайди гараж для машини»

Мета: розвивати навички класифікації та асоціативного мислення дітей; формувати вміння робити звуковий аналіз слів, підбираючи символи (звука або букви).

Завдання: запропонувати дитині розташувати машини в гаражі згідно символу (звука або букви).

Гра «Бджолині стільники (соту)»

Мета: формувати навички звукового аналізу дітей; розвивати асоціативне мислення; стимулювати увагу.

Завдання: запропонувати дитині поклади відповідний символ (букву) в ячейку.

Гра «Звук-символ-літера»

Мета: розвивати фонематичне сприйняття та навички звукового аналізу дітей; формувати вміння знаходити зв'язок між звуком, його графічним зображенням та буквою.

Завдання: запропонувати дитині розташувати правильно символи звуків та букв.

И М
А А
Ш Н

--	--	--	--	--	--

Н К Р
Г У
У Е

--	--	--	--	--	--

К
А Г
И Н

--	--	--	--	--	--

Гра «По дорозці ти пройди, звуки (букви) правильно назви»

Мета: розвивати фонематичне сприйняття та навички звукового аналізу дітей; закріплювати вміння називати букву та відбирати картинку відповідно до символу звука; покращувати здатність співвідносити звук, символ та візуальний образ.

Завдання: запропонувати дитині назвати букву, відібрати картинку за символом звука.

Б	→ П	→ Б	→ П	→ Б	→ П
↓	П	← Б	← П	← Б	← П
Б	→ П	→ Б	→ П	→ Б	→ П
↓	П	← Б	← П	← Б	← П

Гра «Яке слово?»

Мета: розвивати навички дітей проводити звуко-буквенний аналіз слів; стимулювати розуміння структури слова та його складових.

Завдання: запропонувати дитині зробити звуко-буквенний аналіз слова.

Гра «Звуки-друзі»

Мета: розвивати навички звукового та буквенного аналізу слів, вчити дітей правильно співвідносити букви із символами звуків, виховувати увагу та інтерес до мовлення.

Завдання: запропонувати дитині вставити пропущену літеру та підібрати символ звука до букви.

<table border="1"><tr><td>М</td><td>И</td><td> </td><td>К</td><td>А</td></tr></table>	М	И		К	А	<table border="1"><tr><td>М</td><td>И</td><td> </td><td>К</td><td>А</td></tr></table>	М	И		К	А			
М	И		К	А										
М	И		К	А										
		<table border="1"><tr><td> </td><td>Л</td><td>И</td><td>В</td><td>А</td></tr></table>		Л	И	В	А	<table border="1"><tr><td> </td><td>Л</td><td>И</td><td>В</td><td>А</td></tr></table>		Л	И	В	А	
	Л	И	В	А										
	Л	И	В	А										
З	Г													
<table border="1"><tr><td> </td><td>І</td><td>Л</td><td>К</td><td>А</td></tr></table>		І	Л	К	А	<table border="1"><tr><td> </td><td>І</td><td>Л</td><td>К</td><td>А</td></tr></table>		І	Л	К	А		Ш	С
	І	Л	К	А										
	І	Л	К	А										
		<table border="1"><tr><td>К</td><td>А</td><td> </td><td>А</td><td>Н</td></tr></table>	К	А		А	Н	<table border="1"><tr><td>К</td><td>А</td><td> </td><td>А</td><td>Н</td></tr></table>	К	А		А	Н	
К	А		А	Н										
К	А		А	Н										
		С			Б									

Навчальне видання

КОЗАЦЬКА Олена Олексіївна,
БУТЕНКО Віта Григорівна

**ЛОГОПЕДИЧНИЙ ГУРТОК
«ЗВУКАРИК»:
МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД**

Навчально-методичний посібник

Підп. до друку 26.02.2025.
Формат 60x84/16. Гарнітура Georgia.
Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 9,18.
Ум. фарб.-відб. 9,18. Обл.-вид. арк. 8,12.
Тираж 100 пр. Вид. № 7.

Видавець:

СумДПУ імені А. С. Макаренка
40002, м. Суми, вул. Роменська, 87
Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.2000 р.

Виготовлювач:

ФОП Цьома С.П. 40002, м. Суми, вул. Роменська, 100.
Тел.: 066-293-34-29.
Зам. № 10.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 5050 від 23.02.2016.